Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Právo na informace a ochrana informací v činnosti správních orgánů

Předkládá: Dagmar Kavanová
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Lego, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Právo na informace a ochrana informací v činnosti správních orgánů“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Praha 30. března 2013

Dagmar Kavanová

Poděkování

Děkuji Mgr. Janu Legovi, Ph.D., za jeho pomoc, rady a vedení při psaní práce, a také JUDr. Heleně Jermanové za velmi vstřícný přístup a podporu, které mi v průběhu zpracování práce poskytla.

Obsah

1. Úvod …….....1
2. Právní vymezení pojmů informace, právo na informace a ochrana informací …….....3
2.1 Informace – původ ……...…….....3
2.2 Informace – obecné definice ……...…3
2.3 Legální definice informace v právním řádu ČR ……..5
2.4 Vlastnosti informací ……..……6
2.5 Druhy informací ……..……..7
2.6 Právo na informace ……..……..7
2.7 Ochrana informací ……...…….……9
3. Právní úprava práva na informace a ochrany informací ……..11
3.1 Ústavní základy práva na informace a ochrany informací …….....11
3.2 Zákonná úprava práva na informace a ochrany informací …….....13
3.2.1 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím …….....13
3.2.2 Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí ……...15
3.2.3 Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů ..16
3.2.4 Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a bezpečnostní způsobilosti ……18
4. Správní orgány a jejich činnost v souvislosti s realizací práva na informace a ochranu Informací ……19
4.1 Státní orgány ……..19
4.2 Orgány územní samosprávy ……...20
4.3 Veřejné instituce ……20
4.4 Veřejnoprávní korporace ……21
4.5 Poskytování informací ……22
4.5.1 Poskytování informací zveřejněním ……22
4.5.2 Žádost o informace ……..24
4.5.3 Omezování přístupu k informacím ……..26
5. Omezení práva na informace při činnosti správních orgánů ……28
5.1 Utajované informace ……..29
5.2 Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje ……...……..30
5.3 Obchodní tajemství ……32

5.4 Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů ……..33
5.5 Další omezení práva na informace ……33
5.6 Parciální omezení ……...35
5.7 Informace o probíhajícím trestním řízení ……...36
5.7.1 Zásady poskytování informací o trestním řízení ……36
5.7.2 Účastníci řízení ……...……37
5.7.3 Informování veřejnosti prostřednictvím médií ……37
5.7.4 Zásady informování ……38
5.8 Informace o plnění úkolů zpravodajských služeb, kontrol v orgánech NKÚ a činnosti Ministerstva financí ……39
5.9 Rozhodnutí o nevyhovění žádosti a opravné prostředky ……...40
5.10 Odvolání ……...40
5.11 Stížnost na postup při vyřizování žádostí o informace ……41
6. Závěr ……43
Resumé ……45
Literatura ……46
Přílohy ……52

1. Úvod

Jak všichni víme, v současné době pro občany, fyzické i právnické osoby, úřady a orgány státní správy je důležité včasné získávání informací, na jejichž základě se rozhoduje. Jak uvádí Petr Kolman ve své knize Právo na informace: „úspěšným jedincem je právě ten, kdo má nejvíce relevantních informací v co nejvyšší kvalitě.“[1]

Vzájemný vztah a z toho plynoucí případný střet práva na svobodu projevu a na informace na straně jedné a práva na ochranu osobnosti fyzických osob a práva na ochranu informací na straně druhé vystupuje stále více do popředí. Dřívější koncept diskrétnosti správy poskytoval občanům nárok na přístup k informacím pouze tehdy, stanovil-li tak právní předpis, případně rozhodl-li tak správní orgán v rámci volné úvahy. Jinak byly informace v držení orgánů veřejné moci neveřejné. Naplnění ústavního práva na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy a další veřejné subjekty, je klíčovým prvkem vztahu mezi veřejnou mocí a občanem. Informační otevření veřejné správy přinesl zákon o svobodném přístupu k informacím.

Rozhodnutí těchto orgánů ovlivňují životy miliónů lidí i činnost státu, proto jsou informace chráněny. Ochrana informací ale nesmí vést k jejímu zneužívání a k omezení přístupu občanů k informacím o činnosti státní správy, jejím financování atd.

Proto musí být nastaven právní rámec a právo přístupu k informacím pro občana, ale zároveň musí existovat také právní forma ochrany přístupu k informacím, tj. vydávání informací. Takovéto fungování státní správy, dodržování právních norem a ústavní záruky práva na informace mají zásadní význam pro vznik a fungování demokratické společnosti.

V této práci se snažím proniknout do pojmů informace, právo na informace a ochrana informací, definování informací po stránce obecné i legální, jakož i jejich vlastností a druhů. Popisuji platnou právní úpravu práva na informace a ochrany informací, kde se věnuji především ústavním základům těchto práv a nejdůležitějším zákonům v této oblasti, to je zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zákonu č. 123/1998 Sb., o právu na životní prostředí, zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, a zákonu č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných skutečností a bezpečnostní způsobilosti.

Dále se věnuji správním orgánům a jejich činnosti, tedy tzv. povinným subjektům, v souvislosti s poskytováním informací a s omezováním přístupu k informacím, je zde uveden příklad žádosti o informace na Policii České republiky.

[1] Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. ISBN 978-80-210-5135-5, s. 9

Závěrečná kapitola pojednává o omezení práva na informace. Tato problematika je velice široká, zaměřuji se zde na stručnou charakteristiku jednotlivých důvodů omezení práva na informace včetně utajovaných informací, a jsou zde rozebrány nejdůležitější zásady informování o probíhajícím trestním řízení a opravné prostředky, kterými je možné se bránit proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.

2. Právní vymezení pojmů informace, právo na informace a ochrana informací

2. 1. Informace – původ

Slovo informace má svůj původ v latině, původně znělo „informare“, bylo tvořeno předponou in, tedy v, a kořenem slova formare neboli tvořit, formovat. Informare můžeme přeložit jako utvářet. Metaforickým používáním slova informace pro vzdělávání a utváření ducha získalo slovo postupem času přenesený význam – sdělení, zpráva.[2]

V nejširším slova smyslu můžeme chápat informace jako vědění, které lze předávat, jako obsah zprávy či sdělení, údaj o reálném prostředí, o jeho stavu a procesech v něm probíhajících. Pojem informace představuje jednu z nejobecnějších kategorií v současných vědních disciplínách. Rozlišujeme tak například informace v technickém, matematickém, filozofickém nebo v právním smyslu.

Rostoucí význam informací ve smyslu vědomostí a zpráv obrátil od konce 19. století pozornost vědců ke studiu znakových systémů a kódů. Informace se šíří řečí a v historické době i písmem, které ji kódují pomocí slov, hlásek a písmen. S písmem vznikla první možnost trvalého uchovávání informace na hmotném nosiči, jež se dále rozvinula s vynálezem knihtisku v polovině 15. století a konečně i elektronickými způsoby uchovávání kódované informace. Odtud vznikl i pojem informační společnost – společnost, která se ve stále větší míře opírá o shromažďování, využívání a šíření informací.[3]

Používání slova informace je velmi široké a jeho definování tak závisí na oboru, pro který je daná definice vytvořena.

2. 2. Informace – obecné definice

Podle encyklopedických slovníků se informací převážně rozumí sdělení, zpráva, údaj neboli všechno, co nám nebo něčemu podává či předává zprávu o tom, co se stalo, děje nebo teprve stane. V kybernetice se informací zpravidla rozumí hodnoty a data, která se strojově zpracovávají v tzv. „dvojkové soustavě“.

Od poloviny 20. století se pod výše uvedeným termínem rozumí vědecký pojem, často používaný v řadě různých oborů, jenž znamená:

- Zprávu o nějaké věci nebo situaci, jež se někomu předává
- Zmenšení, snížení neurčitosti v důsledku získaného sdělení

[2] Český etymologický slovník. Voznice: Leda, 2001
[3] Sokol, Filosofická antropologie. Oddíl „Společenská komunikace“, str. 77-80.

- Sdělení těsně spojené s řízením, signály spojené se syntaktickými, sémantickými a pragmatickými charakteristikami
- Odraz různorodosti mezi libovolnými objekty a procesy v živé a neživé přírodě [4]

E. Mleziva o informacích píše, že nejsou předmětné, že nejsou něco, ale o něčem. To určuje jejich odlišnost od jiných produktů. Pojímá informaci jako akt, úkon, projev, jenž se kryje se slovem informování, ale většinou je chápána jako výsledek tohoto aktu, zachycený ve formě, v níž je možno ji zachovat a reprodukovat. Rozhodující mezník pro vývoj informací rozšíření knihtisku od šestnáctého století. Od tohoto období informace již nabývají podobu a později i své jméno. Vyskytují se hromadně a mluví se o nich v množném čísle. Vznikají, působí a zanikají v poměrně krátkém období. Výjimkou jsou dokumenty historie a záznamy, jejichž význam přesahuje krátká období.

K tomuto nabízí níže uvedené dělení informací podle druhu:

a) trvale platné x časově omezené
b) původní x převzaté, zprostředkované
c) známého původu x neznámého původu
d) utajované, určené omezenému počtu adresátů x otevřené všem potencionálním zájemcům
e) adresné, určené konkrétnímu subjektu x distribuované (rozšiřované) bez omezení
f) objektivní, pouze sdělující x subjektivní, tendenční, ovlivňující
g) jednosměrné – od producenta ke konzumentovi x
   obousměrné – výměna informací při komunikaci oběma směry
h) jednorázové x opakované beze změn nebo se změnami.[5]

Slovník českého práva definuje informaci jako „každé sdělení obohacující vědomí příjemce“.[6]

Pro oblast práva je nejlépe použitelná definice sémantická, která informaci určuje jako jakýkoliv energetický či hmotný projev, který může mít smysl jednak pro toho, kdo informaci sděluje, nebo pro toho, kdo sdělovanou informaci přijímá.

Pro zvláštní skupinu případů, kdy informace je nebo může (byť jediným subjektem) být považována za hodnotu, nabízí P. Mates pragmatickou definici informace. V takovém

[4] kolektiv autorů: Malá československá encyklopedie, 3. Svazek, Academia, Praha 1986
[5] MLEZIVA, Emil. *Diktatura informací.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 133 s. ISBN 80-86898-12-1 str. 14 – 19.)
[6] Průcha, P., Madar, Z. a kolektiv. *Slovník československého práva*. Linde. Praha : 1995, svazek I., s.336

případě je informace projevem, který je sám o sobě schopen přinést jeho příjemci nové sdělení.[7]

V. Knapp s existencí informace spojuje určitý vztah mezi poskytovatelem, a to alespoň potencionálním, kterého označuje „dodavatelem" informace, a jejím adresátem, tj. „odběratelem". Z tohoto vztahu vyvozuje, že každá informace je vždy někomu určena, a tedy pojem informace předpokládá její přenosnost. Informaci v sémantickém pojetí definuje jako „jakýkoliv energetický či hmotný projev, který může mít smysl, buď pro toho, kdo sděluje, nebo toho, kdo sdělované přijímá." Výhodu spatřuje v jednoznačném vymezení vztahů k dalším pojmům.[8]

2.3. Legální definice informace v právním řádu České republiky

V rámci ústavněprávní roviny definice informace neexistuje. Listina základních práv a svobod (dále jen Listina) sice právo na informace ve svém čl. 17 jakožto politické právo zaručuje, nicméně co je informace nedefinuje. Komentářová literatura se shoduje na tom, že: „Informací v politickém smyslu jsou informace vztahující se k veřejnému životu nebo související s veřejným zájmem."[9]

K obdobnému názoru se přiklání i V. Pavlíček: „Informací čl. 17 nepochybně rozumí informaci veřejnou, tj. podanou veřejným sdělovacím prostředkem a přístupnou neurčitému, respektive neomezenému okruhu adresátů." [10]

Tyto teoretické závěry přijímá i praxe. Ústavní soud například judikoval, že právo na informace je: „právo na informaci v politickém slova smyslu, chápanou velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti v jeho okolí." [11]

V obecné rovině je definice informace obsažena až na úrovni zákona, a to v zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Zajímavostí však je, že definice informace v rámci tohoto zákona nebyla jeho součástí od jeho vzniku v roce 1999. Byla do něj vložena až novelou č. 61/2006 Sb., tedy až šest let po jeho účinnosti.[12] Do té doby musela tuto „mezeru" v zákoně vyplňovat především judikatura. Tak například Nejvyšší správní soud

---

[7] MATES, Pavel; MATOUŠOVÁ, Miroslava. Evidence, informace, systémy – právní úprava. Praha : Codex Bohemia, 1997. 263 s. ISBN 80-85963-27-2. str. 27 - 28.

[8] KNAPP, Viktor. Teorie práva. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1. str. 221.

[9] Klíma, K. Ústavní právo. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 440. ISBN 80-7380-000-4

[10] Pavlíček, V. a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky. Komentář. 2. díl: Práva a svobody*. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2002, s. 180. ISBN 80-7201-391-2

[11] Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. III. ÚS 156/02

[12] Přijetí této novely bylo důsledkem transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES. Důvodová zpráva k novele poznamenává, že samotná definice byla převzata ze Směrnice.

v jednom ze svých rozhodnutí uvádí, že: „obsah pojmu informace je obecně chápán jako "zpráva, sdělení", jako určitý projev, ve kterém se konstatují fakta.“[13]

Zákon o svobodném přístupu k informacím nyní obsahuje legální definici informace v ustanovení § 3 odst. 3, kde stanoví, že informací je: „jakýkoli obsah nebo jeho část v jakékoli podobě, zaznamenaný na jakémkoli nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.“

Definice utajované informace je obsažena v zákoně č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, který v ustanovení § 2 písm. a) uvádí, že „utajovanou informací je informace v jakékoli podobě, zaznamenaná na jakémkoli nosiči, označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací.“

2.4. Vlastnosti informací

To, co nám tedy může pomoci informace charakterizovat, jsou právě jejich vlastnosti. Informace jsou považovány za jeden ze zdrojů rozvoje lidské společnosti, přičemž mezi jinými zdroji zaujímají zvláštní postavení. Všechny ostatní jsou totiž na informacích závislé.[14] Zároveň je od ostatních zdrojů odlišují právě jejich typické vlastnosti, mezi které jsou řazeny především tyto:

1) Informace jsou svou povahou nehmotné, avšak jsou neoddělitelné od svého hmotného nosiče, bez něhož nemohou existovat. V momentě sdělení se však přesouvají k dalšímu subjektu a přestávají být tak závislé na primárním hmotném nosiči, což je jedna z dalších charakteristických vlastností informace.
2) Informace jsou nevyčerpatelné, jejich množství není omezeno a zároveň tím, že jsou sdělovány, neztrácí na objemu či obsahu a mohou být sdělovány opakovaně. Některé informace však svým sdělením mohou ztrácet ze své užitné hodnoty.
3) Informace jsou univerzální, jelikož se mohou týkat čehokoli. I díky této vlastnosti jsou použitelné ve všech sférách.

[13] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 25.8. 2005, č.j. 6 As 40/2004-62

[14] Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. ISBN 978-80-210-5135-5

4) Informace mají užitnou hodnotu pro jednotlivé subjekty, které je sdělují a přijímají. Užitná hodnota je však vždy relativní, proto ji musíme posuzovat individuálně jak ve vztahu k tvůrci tak i ve vztahu k příjemcům.
5) Každá informace musí být určitým způsobem vyjádřena (jazykem, symbolem) a zároveň jí musí být přiřazen určitý význam.
6) Za další typický atribut informace je považována jejich kumulativnost, tj. možnost jejich seskupování, vrstvení a spojování.

2.5. Druhy informací

Informace můžeme třídit na základě různých kriterií. Významným kritériem je samotný obsah informace. Na základě toho hovoříme například o informacích politických, technických, matematických, atd. Existují však také tzv. složené informace, které jsou tvořeny více údaji, jež na sebe navazují a tvoří tak jeden celek. [15]

V právní oblasti je důležité rozlišovat mezi informacemi veřejnými, soukromými a informacemi, které jsou na základě určení právních předpisů označeny jako utajované a nakládání s nimi tak podléhá zvláštními režimu. Z pohledu práva pak také významné místo zaujímají informace, které mají vypovídající hodnotu o konkrétních osobách. Tyto informace právo označuje za tzv. osobní údaje a poskytuje jim zvláštní ochranu. Informace mohou být také zvláštního či obecného charakteru.

Z hlediska vlastnosti informace, která spočívá v jejich kumulativnosti, rozlišujeme informace primární a informace sekundární. Informace můžeme třídit i podle jejich funkce, na základě toho rozlišujeme informace zájmové, propagační nebo například závazné (do této skupiny řadíme informace ve formě právních předpisů). Za nejsložitější a zároveň jeden z nejdůležitějších druhů informací jsou považovány informace sociální. Ty představují sdělení užívané společností týkající se vzájemných vztahů mezi lidmi. [16]

2.6. Právo na informace

Právo na informace patří mezi práva politického charakteru zaručená Listinou základních práv a svobod, je to jedno z nejdůležitějších práv a má specifický charakter. Tato specifičnost spočívá v tom, že je právem samo o sobě, dále slouží k realizaci jiných práv nebo

[15] Mleziva, E. *Diktatura informací. Jak s námi informace manipulují*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. s. 14. ISBN 80-86898-12-1. s. 1
[16] Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. ISBN 978-80-210-5135-5, s. 12

naopak může být překážkou k výkonu některých práv (např. právo na ochranu osobních údajů).

Právo na informace není neomezené, ale je to právo na informace v politickém slova smyslu sloužící k realizaci občana ve veřejném životě daného státu. [17]

Svobodný přístup k informacím je nerozlučně spojen s povahou moci ve státě. V nedemokratických systémech představuje stát vrchnost, tedy suveréna, a občan poddaného. V demokratických systémech je suverénem občan, který prostřednictvím voleb do zastupitelských orgánů propůjčuje moc zvoleným představitelům. Propůjčené jsou i nástroje moci, včetně informací, které stát z vůle občanů shromažďuje, kterými disponuje a které uchovává. Občan tak zůstává jejich vlastníkem a může si je kdykoliv vyžádat, bez ohledu na to, zda se týkají přímo jeho či nikoliv. Tento princip lze omezit pouze tehdy, pokud se takový požadavek týká důležitých zájmů celé společnosti (ochrana utajovaných skutečností) nebo pokud by jeho uplatnění bylo na úkor práv jiných občanů (ochrana soukromí, obchodní tajemství).

Pro demokratickou vládu je také typický princip dobrovolného omezení moci a princip veřejné kontroly. Státní monopol nad informacemi poskytuje velkou moc veřejným činitelům i zaměstnancům státní správy a vytváří tak prostředí, v němž se daří korupci. Nemožnost přístupu k informacím a absence veřejné kontroly pak vede k nedůvěře ve státní správu a stát jako takový. Proto je třeba, aby byli občané o všem, co se kolem nich odehrává, dobře informováni. Pro moderní demokratické společnosti je navíc charakteristický princip informační otevřenosti, který umožňuje maximálnímu počtu občanů využívat technických možností informačního věku. [18]

Proces otevírání veřejné správy je tedy přechod od principu diskrétnosti (důvěrnosti) k principu publicity (otevřenosti). V případě principu diskrétnosti právní normy definují, které informace a za jakých okolností se žadateli poskytnou. Typická je například podmínka přímé souvislosti informace s žadatelem (informace se musí žadatele „dotýkat“). Pokud žadatel stanovené podmínky nesplňuje, informace se mu neposkytnou. Naproti tomu princip publicity stanovuje, které informace a za jakých okolností je možné či nutné odepřít, ale všechny ostatní informace se žadateli poskytnou. Mezi typická omezení patří ochrana osobních údajů, ochrana utajovaných skutečností a v určitém rozsahu ochrana obchodního tajemství.

---

[17] Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. ISBN 978-80-210-5135-5, s. 20

[18] Kužílek, O., Žantovský, M. Svoboda informací. Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha: Linde Praha, a.s., 2002. Str. 13, 14

2. 7. Ochrana informací

Vyhledávání a šíření informací může být omezeno zákonem jen tehdy, jestliže jde o nezbytná opatření na ochranu práv a svobod druhých, veřejnou bezpečnost, bezpečnost státu, či ochranu veřejného zdraví a mravnosti. (Listina) Z toho vyplývá, že každé omezení práva na informace musí splňovat současně formální a materiální podmínky. Formální podmínkou je konkrétní ustanovení zákona, materiální podmínkou je nezbytnost příslušného omezení pro některý z výše uvedených účelů.

Omezení musí být provedeno v nejmenší možné míře nutné k dosažení nezbytného účelu omezení. Důvody omezení práva na informace je třeba strukturovat podle předmětu zákonem chráněného zájmu. Jestliže jde o soukromý zájem osoby, můžeme hovořit o existenci subjektivního práva třetí osoby, které je obsahově protichůdný se subjektivním právem žadatele na svobodný přístup k informacím a klade mu limity.

Právo na informace jsou tak například omezena:

a) právy osobnostní povahy vyplývající z článku 10 Listiny (osobní údaje)

b) právy majetkové povahy vyplývajícími z článku 11 Listiny (obchodní tajemství)

c) právy smíšené osobnostní a majetkové povahy (např. ochrana důvěrnosti majetkových poměrů, ochrana duševního vlastnictví)

d) právy blíže neurčité volní povahy (např. ochrana informací předaných povinnému subjektu třetí osobou bez právní povinnosti, pokud tato nesdělila, že s jejich poskytnutím souhlasí).

e) různými smíšenými důvody (např. informace o probíhajícím trestním řízení, informace o plnění úkolů zpravodajských služeb, informace o přípravě, průběhu a projednávání výsledků kontrol v orgánech NKÚ, informace o činnosti příslušné organizační složky Ministerstva financí podle zvláštního právního předpisu)

Ustanovení § 12 zákona o svobodném přístupu k informacím je důležitým společným ustanovením pro všechny výjimky z práva na svobodný přístup k informacím. Jeho obsahem jsou principy minimalizace a selekce. Podle něho povinný subjekt vyloučí z informace, kterou má na žádost poskytnout, ty její části, které nelze poskytnout nebo k jejichž neposkytnutí je oprávněn, např. jejich výmazem z textu, a zbývající části pak poskytne.

Všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon. Právo odepřít informaci trvá pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření.

V odůvodněných případech povinný subjekt ověří, zda důvod odepření trvá. Neexistuje-li v době vyřizování žádosti o informace důvod pro jejich odepření, informace musejí být poskytnuty bez ohledu na to, že takový důvod v minulosti existoval. Často se může

jednat například o poskytování informací, které byly v minulosti odepírány z důvodu obchodního tajemství a jelikož obchodní tajemství nemusí být konstantní, a může se měnit nebo zaniknout v souvislosti technickým pokrokem atd. [19]

[19] Korbel, F. a kolektiv, Právo na informace, 2. aktualizované vydání, Linde Praha 2005, s. 148

3. Právní úprava práva na informace a ochrany informací

Právo na informace a dosažitelnost informací jsou jednou z nejdůležitějších podmínek pro plnohodnotný život člověka v moderní společnosti. Právo na informace v tomto smyslu můžeme nazývat raději svobodou informací a svobodou komunikace než právem, jestliže chceme do jednoho pojmu zahrnout svobodu projevu, svobodu získávání informací a svobodu rozšiřování informací. [20]

Svoboda informací a svoboda komunikace tak zakládají přímo vykonatelné právo, ale pouze individuálně tomu subjektu, kterému svědčí a který může po právu žádat, aby jej nikdo při výkonu základních svobod neomezoval. Ale jak již bylo zmíněno výše, právo na informace patří mezi práva politického charakteru a pro výkon politických práv platí v České republice ústavní úprava v č. 17 Listiny, která se od obecné svobody informací liší v tom, že předpokládá doplňující povinnosti orgánů veřejné moci, které budou odpovídat subjektivnímu právu jedince na informace. Projevem této povinnosti je jednak přímá povinnost orgánů veřejné správy poskytovat informace o své činnosti podle čl. 17 odst. 5 Listiny a jednak předem daná povinnost zveřejňovat vybrané informace z úřední povinnosti podle čl. 17 odst. 5 Listiny k ustanovením zvláštních zákonů. [21]

Informační povinnost orgánů veřejné moci je důležitá pro realizaci informačního práva občanů, a také jako zpětná vazba a kontrola pro tuto moc. Ústavní záruky práva na informace tak mají zcela zásadní význam pro vznik a fungování demokratické společnosti.

3.1. Ústavní základy práva na informace a ochrany informací

Otázka svobodného přístupu k informacím se dostala do popředí po změně politické a společenské situace po listopadu 1989. Přijetím ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, je deklarováno právo veřejnosti na informace, jimiž disponují orgány veřejné moci.

Listina základních práv a svobod zakotvuje práva a svobody, které souhrnně označuje jako základní práva a svobody. Tato základní práva a svobody uvedené v Listině jsou pod ochranou Ústavního soudu a ústavní zákony, jiné zákony a další právní předpisy, jakož i jejich výklad a používání musí být s nimi v souladu. Základní práva a svobody obsažené v Listině v zásadě vyjadřují vztah mezi státem a občanem. Listina přiznává tato práva každému,

[20] Schmidt-Jortzig, E. in Isensee, J. Kirchhof, P.: Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland. C.F. Müller Verlag. 2000, §141, Rn. 3.
[21] Korbel, F. a kolektiv, Právo na informace, 2. aktualizované vydání, Linde Praha 2005, s.46

kdo může být subjektem nějakého práva, jen některá práva a svobody jsou vázané na státní občanství.

Obsah Listiny vychází z principů právního státu – ze svrchovanosti práva a zásady možnosti zásahů státní moci do svobod jednotlivce jen na základě a v mezích zákona. Pro všechna základní práva a svobody platí, že jsou nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná a že jsou pod ochranou soudní moci.

Listina má 44 článků členěných do šesti hlav. Hlava první garantuje některá práva, hlava druhá obsahuje katalog základních lidských práv a svobod, hlava třetí upravuje práva národnostních menšin, hlava čtvrtá hospodářská, sociální a kulturní práva, hlava pátá se zabývá právem na soudní a jinou právní ochranu, hlava šestá pak upravuje společná ustanovení. Listina je pramenem ústavního práva a je srovnatelná z hlediska právní síly s ústavními zákony.

Listina zaručuje, že každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak, přičemž z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod Listiny.

Co se týče práva na informace, hlavním ustanovením je zde čl. 17 Listiny, který je systematicky zařazen do hlavy druhé (Lidská práva a základní svobody), oddílu druhého (politická práva). Na rozdíl od zahraničí není právo na informace zahrnuto do svobody projevu, ale je v postavení základního samostatného práva, doslova zaručuje právo na informace. Tím je zdůrazněn politický charakter práva na informace jako subjektivního nároku občana na informace z oblasti správy věcí veřejných.

Podílení se na politickém životě demokratického státu vždy vyžaduje určitou míru informovanosti jedinců. Této informovanosti pak lze dosáhnout jen tehdy, je-li umožněn svobodný projev a svoboda šíření a přijímání informací. Pojetí politických práv je v Listině ukotveno poměrně široce, jelikož nezahrnuje jen politická práva jako právo volit a být volen a právo na přístup k veřejným funkcím, ale také politické svobody, mezi které řadíme právě svobodu projevu a právo na informace. Současně se na politická práva vztahují obecná ustanovení v hlavě první Listiny, protože jde o jedny ze základních lidských práv a svobod. Podle těchto ustanovení jsou tedy nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná. Jde o práva univerzální - jsou zaručena všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

Ústavní záruky práva na informace jsou obdobné jako záruky poskytované mezinárodními dohodami. Jakýkoliv orgán veřejné moci musí poskytovat informace, pokud není v nějakém zákoně přímo stanoveno, že určitá informace je chráněná a tudíž se nesmí nebo nemusí poskytnout. Odstavec 5 čl. 17 Listiny výslovně stanovuje, že úřady, aniž jsou dotázány, musejí samy od sebe poskytovat informace o své činnosti. Tato povinnost není neomezená ani nepodmíněná, podrobnosti a provedení má stanovit zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

V článku 17 Listiny je zároveň zakázána cenzura a stanoveny limity práva na informace. Ty musí být upraveny zákonem a „pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“ [22]

Lex specialis k čl. 17 odst. 5 Listiny je čl. 35 odst. 2 Listiny, který upravuje právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.

3.2 Zákonná úprava práva na informace a ochrany informací

Přijetím ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky je deklarováno právo veřejnosti na informace, jimiž disponují orgány veřejné moci, ale zákonné prováděcí předpisy, které by upravovaly konkrétní postup, jakým by se mohla veřejnost svého práva domáhat, a jakým by měly orgány veřejné moci své ústavní povinnosti plnit, chyběly. Ve druhé polovině devadesátých let dovodila soudní judikatura povinnost úřadů poskytovat informace a v případě odepření informací vydat správní rozhodnutí, které připouští opravný prostředek ve správním řízení. Nejvyšší správní soud v jednom ze svých rozhodnutí uvádí, že: „obsah pojmu informace je obecně chápán jako "zpráva, sdělení", jako určitý projev, ve kterém se konstatují fakta. [23]

3.2.1 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Klíčové datum z hlediska této problematiky je 1. leden 2000, kdy vstoupil Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, nyní ve znění zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů, je pro oblast poskytování informací veřejnou správou zákonem obecným. Zajišťuje právo veřejnosti

[22] Čl. 17 Listiny
[23] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 25.8. 2005, č.j. 6 As 40/2004-62

na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy i další orgány, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech občanů a právnických osob. [24]

Zákon vychází z amerického „Freedom Of Information Act“ z roku 1966, z mezinárodního paktu o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.), Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č.209/1992 Sb.), a z Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. R (81)19 z 25. 11. 1981 o přístupu k informacím veřejných orgánů.

Na základě tohoto zákona může občan získat informace o činnosti a rozhodování jak od státních, tak i od dalších orgánů. Zákon je založen na několika základních zásadách: [25]

- Na informace má právo každá osoba, fyzická či právnická, cizinci, zahraniční právnické osoby, osoby bez státního občanství.
- Není nutné uvádět důvod žádosti o informace, protože je to právo každé osoby.
- Zásada publicity veřejné správy. Pouze právní normy definují, které informace je možné nebo nutné odepřít, všechny ostatní se poskytnou.
- Zásada generální použitelnosti, tj. týká se všech subjektů veřejnoprávních i soukromých, plnících funkci správního úřadu nebo jinak pracujících s veřejnými prostředky. [26]
- Zásada přiměřenosti – týká se poplatků za informace, poplatky nesmí být nepřiměřené, aby neomezovaly přístup k informacím.
- Zásada primární publicity informací a z toho plynoucí povinnost považovat prvotně informaci za poskytnutelnou. Odepření informací je možné jen po zjištění, že by jejich poskytnutí odporovalo zákonu. [27]
- Zásada konkrétního zákonného důvodu. Odepírání přístupu pouze ze zákona, což posiluje právní jistotu žadatele o informace.
- Zásada řádného odůvodňování – týká se jasného zdůvodnění, proč nebyla určitá informace žadateli poskytnuta.

[24] Cit. Průcha, P.: Správní právo, obecná část, MU v Brně, 2003, str. 186

[25] Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. ISBN 978-80-210-5135-5, s. 54

[26] Cit. KUŽÍLEK, O., ŽANTOVSKÝ, M. *Svoboda informací*: *Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*. 1.vyd. Praha: Linde, 2002. s. 18

[27] Cit. KUŽÍLEK, O., ŽANTOVSKÝ, M. *Svoboda informací*: *Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*. 1.vyd. Praha: Linde, 2002. s. 21

- Parciální odepření – šetření práv žadatele. Odepření části informace nesmí být důvodem, proč odepřít i zůstatkovou, tj. nezávadnou část informace.
- Přezkoumatelnost – možnost žadatele podat opravný prostředek v případě odepření přístupu k informaci, rozhodnutí povinného subjektu je dále přezkoumatelné nezávislým soudem.

V případě, že některé zákony stanoví ve svém ustanovení podmínky poskytování informací pro určitou věcnou oblast, jsou v postavení zvláštního zákona. Zvláštní zákon má potom v dané věcné oblasti za určitých podmínek přednost před obecným zákonem. Tento obecný princip je v zákoně č. 106/1999 Sb. definován v § 1 („Zákon …stanoví základní podmínky" – z toho plyne, že jiné zákony stanoví zvláštní podmínky).

Zákon č. 106/1999 Sb. se také nevztahuje na některé oblasti poskytovaných informací, které jsou z jeho režimu výslovně vyjmuty, ale jsou dále poskytovány podle čl. 17 LZPS. Jde například o zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, účinný od 1. 7. 1998, který Zákonu č. 106 předcházel, a zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Zvláštní zákon má ale vždy přednost jen v takovém rozsahu, v jakém opravdu naprosto jednoznačně a konkrétně poskytování informací upravuje.

3.2.2 Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, upravuje postup při žádání a poskytování informací z oblasti životního prostředí, stanovuje lhůty pro vyřízení, jaké náležitosti má žádost mít a také možné opravné prostředky. V oblastech, které se překrývají, dochází občas k problémům v případech, kdy jsou zároveň s informacemi o životním prostředí požadovány i jiné informace.

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, v § 2 odst. 1 však výslovným výčtem (pozitivně) uvádí, jaké informace považujeme za informace o životním prostředí. Jde především o informace, které vypovídají o stavu a vývoji životního prostředí, připravovaných činnostech, které by mohly způsobit změny ve stavu životního prostředí, stavu ovzduší, vody a půdy, využívaní přírodních zdrojů a jeho důsledcích pro životní prostředí, informace o ekonomických a finančních analýzách v rozhodování o věcech životního prostředí, mezinárodních, státních, regionálních a místních strategiích a programech, akčních plánech apod., jichž se Česká republika účastní, a zprávách o jejich plnění, a zdrojích informací o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů atd.

Výše uvedené informace poskytuje okruh subjektů, který je stanoven v § 2 písm. b) zákona, který subjekty dělí do tří kategorií:

1) správní úřady a jiné organizační složky státu a orgány územních samosprávných celků
2) právnické nebo fyzické osoby, které na základě zvláštních právních předpisů vykonávají v oblasti veřejné správy působnost vztahující se přímo nebo nepřímo k životnímu prostředí
3) jimi zřízené, řízené, nebo pověřené právnické osoby, též fyzické osoby, které na základě právních předpisů nebo dohody s těmito subjekty poskytují služby, které ovlivňují stav životního prostředí a jeho jednotlivých složek. Zákon 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, zná tři formy zveřejňování informací, tedy zpřístupňování informací na žádost; aktivní zpřístupňování informací; osvěta, vzdělávání a výchova veřejnosti v oblasti životního prostředí.

3.2.3 Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, upravuje ochranu osobních údajů o fyzických osobách, práva a povinnosti při zpracování těchto údajů a stanoví podmínky, za nichž se uskutečňuje jejich předávání do jiných států.

Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu, což je například § 11 až 16 Občanského zákoníku [28] nebo § 5 a § 10 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, který ukládá povinnému subjektu, aby subjekt údajů při jejich zpracování neutrpěl újmu na svých právech, zejména na právu na zachování lidské důstojnosti, a také dbá na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů.

Ochrana osobních údajů je nedílnou součástí práva na soukromí podle čl. 10 Listiny a podle čl. 8 Úmluvy Rady Evropy o ochraně lidských práv a svobod, kterou je Česká republika vázána. Vstoupila v platnost 3. Září 1953 a její ustanovení musí dodržovat všechny členské státy Rady Evropy. Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku projednává porušení těchto ustanovení včetně ochrany osobních údajů.

Účelem zákona je zajištění ochrany osobních údajů a způsob jejich zpracování v České republice i v případě přenosu údajů do zahraničí a regulace vzniklých vztahů. V určitých případech zákon upravuje zvláštní režim, který je nezbytný pro některé oblasti, např. Policii ČR, Armádu ČR, zpravodajské služby, Ministerstvo financí apod. Z kompetence

[28] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

tohoto zákona ale není možné tyto oblasti zcela vyčlenit, protože by se zabránilo mezinárodní spolupráci v rámci Schengenských dohod, zde je ochrana osobních údajů řešena v souladu s Úmluvou č. 108 Rady Evropy.

Zákon se vztahuje na osobní údaje zpracovávané jak automatizovaně v informačních systémech, tak i jinými prostředky. Z hlediska osobní působnosti se týká veškerých subjektů, to je fyzických i právnických osob bez ohledu na to, zda vykonávají veřejnou moc nebo se jedná o subjekty soukromoprávní. Zákon výslovně stanoví, v jakých případech se na zpracování osobních údajů nevztahuje. Jde např. o zpracování osobních údajů, které pro svou soukromou potřebu shromažďuje fyzická osoba, ale tyto informace pak nesmějí být zveřejněny nebo prodány. Zákon se také netýká údajů shromážděných nahodile, nesystematicky, vedených manuálně a dále nijak nezpracovávaných. Existují i výjimky z tohoto pravidla. Kupříkladu dá-li dotčená osoba souhlas k poskytování svých osobních údajů (např. politicky činná osoba dá souhlas ke zveřejnění svých příjmů). Jinou takovouto výjimkou umožňuje zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který poskytuje při nahlédnutí do jeho databáze informace o jménu a adrese vlastníka nemovitosti. Stejně tak fyzická osoba zastávající nějaké veřejné postavení (např. policista, veřejný činitel) bude požívat menší ochrany osobních údajů, týkajících se výkonu tohoto povolání (např. jméno, dosažená kvalifikace). [29]

Tento zákon se nepoužije v případě zpracování osobních údajů zpravodajskými službami (ÚZSI, BIS, VZ). Například v případě Úřadu pro zahraniční styky a informace podle § 19, odst. 3, zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je Úřad oprávněn vést evidence o fyzických a právnických osobách. Takové informace podle výše uvedené právní kvalifikace není povinen sdělovat těmto osobám. To znamená, že nemá zákonnou povinnost sdělovat, že tyto evidence vede a co obsahují a to ani dotčeným osobám. Obdobně postupuje Policie ČR při odhalování trestné činnosti včetně vyšetřování a prevence trestných činů,[30] Ministerstvem financí v rámci finančně-analytické činnosti,[31] Národním bezpečnostním úřadem při provádění bezpečnostních prověrek,[32] a Ministerstvem vnitra při vydávání osvědčení podle zvláštního

[29] KUŽÍLEK, O., ŽANTOVSKÝ, M. op. cit. 2002. s. 62.
[30] Zákon č. 283/1991 Sb., České národní rady o Policii České republiky
[31] Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
[32] Zákon o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů

právního předpisu (takzvané lustrační zákony),[33] při vydávání krycích dokladů a při činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů. [34]

Zpracování osobních údajů pro účely statistické a archivnictví stanoví zvláštní zákony: zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, zákon č. 158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001, a zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění zákona č. 343/1992 Sb.

3.2.4 Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, Oblast utajovaných informací je upravena především zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, který byl od nabytí účinnosti dne 1. ledna 2006 každý rok několikrát novelizován. Tento zákon kromě stanovení informací jako informací utajovaných, dále upravuje podmínky pro přístup k nim a další požadavky na jejich ochranu, zásady pro stanovení citlivých činností a podmínky pro jejich výkon a s tím spojený výkon státní správy. [35]

Utajovaná informace je definována v § 2 písm. a) zákona jako informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné (narušení ústavnosti, svrchovanosti a územní celistvosti, zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, mezinárodních závazků a obrany, ochrana ekonomiky a ochrana života nebo zdraví fyzických osob), a která je uvedena v seznamu utajovaných informací. Tento seznam vydává vláda svým nařízením.

[33] Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 279/1992 Sb., o některých dalších předpokladech pro výkon některých funkcí obsazovaných ustanovením nebo jmenováním příslušníků Policie České republiky a příslušníků Sboru nápravné výchovy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

[34] Zákon. č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů.

[35] § 1 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

4. Správní orgány a jejich činnost v souvislosti s realizací práva na informace a ochranu informací

Povinnými subjekty, které mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce a dále také ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti. Mají tzv. úplnou informační povinnost. [36]

V českém právním řádu se nenachází vymezení pojmu státní orgán. Můžeme se však opřít o čl. 2 odst. 1 Ústavy, jenž uvádí, že státní moc je vykonávána prostřednictvím orgánů moci zákonodárné (obě komory Parlamentu, jeho výbory a komise), výkonné (prezident republiky, vláda, ministerstva a další ústřední orgány státní správy dle § 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů) a soudní (všechny typy soudů).

4.1 Státní orgány

Státními orgány jsou tedy všechny orgány moci zákonodárné, výkonné i soudní, případně kontrolní a finanční. Mezi ně patří Ústavní orgány státu zřízené Ústavou, ústřední orgány státní správy zřízené zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, různé relativně samostatné specializované orgány při ústředních orgánech státní správy vyplývající ze zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, jiné specializované státní orgány s celostátní působností zřízené zvláštními zákony nespadající do soustavy ústředních orgánů státní správy – např. Úřad pro ochranu osobních údajů, Veřejný ochránce práv aj., specializované územní orgány státní správy zřízené množstvím zvláštních zákonů upravujících jejich vznik, působnost a pravomoc v nejrůznějších oblastech státní správy, těmito orgány jsou i orgány obcí a krajů při výkonu přenesené působnosti státní správy, veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory. [37]

Orgány státu, které se dále řadí do této skupiny, vykazují určité rysy – jsou zřízeny zákonem či ve vztahu k jednotlivci jsou v nadřazeném postavení. O tom, zda některé subjekty spadají do skupiny subjektů povinných poskytovat informace, však musel rozhodovat soud. Například Všeobecná zdravotní pojišťovna je podle rozsudku NSS č. j. 3 Ads 33/2006-5738

[36] Cit. KUŽÍLEK, O., ŽANTOVSKÝ, M. *Svoboda informací*: *Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky*. 1.vyd. Praha: Linde, 2002. s. 28
[37] Korbel, F. a kolektiv, Právo na informace, 2. aktualizované vydání, Linde Praha 2005, s. 63

subjektem s informační povinností, neboť prostředky, které jsou získávány v systému zdravotního pojištění, mají charakter veřejných prostředků a slouží k úhradě zdravotní péče, která má charakter veřejné péče.

V neposlední řadě do této skupiny řadíme složky státních orgánů, které samotné nemají úplnou právní subjektivitu (např. Policie ČR, Úřad pro ochranu osobních údajů, Hasičský záchranný sbor).

4.2 Orgány územní samosprávy

Další skupinou jsou orgány územní samosprávy, tedy orgány obcí a krajů. Obvykle se jimi rozumí obecní či městské úřady, úřady městské části či městského obvodu územně členěného statutárního města, magistrát statutárního města, magistrát hlavního města Prahy a krajské úřady, které vyřizují žádosti o informace v prvním stupni.

Právní úprava územní samosprávy a její samostatné a přenesené působnosti je zakotvena v čl. 99 až 105 Ústavy, [38] zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) a v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). 39 Povinnými subjekty jsou tedy nižší a vyšší územně samosprávné celky - obce reprezentované zastupitelstvem, radou a starostou; kraje představované zastupitelstvem, radou a hejtmanem – a krajské a obecní úřady. K nim je řazena též obecní policie, jako orgán obce zřizovaný obecně závaznou vyhláškou; městské části, kterým může informační povinnost upravovat statut města; a zvláštní komise zřízené podle § 5 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., které plní úkoly v rámci přenesené působnosti a jsou tudíž orgánem obce.

Na druhé straně mezi subjekty povinné poskytovat informace nepatří výbory a komise, jež jsou pouze iniciativní, poradními či kontrolními orgány zastupitelstva nebo rady. Žádá-li subjekt o informace ze sféry komise nebo výboru, musí proto svou žádost podat přímo zastupitelstvu či radě.

4.3 Veřejné instituce

Základním pojmovým znakem veřejné instituce je její založení a režim řízení podle norem veřejného práva, zejména práva správního. Kromě autoritativního rozhodování o právech a povinnostech patří k její činnosti i správa veřejných statků a hospodaření s veřejnými prostředky (kromě peněžních prostředků a věcí movitých a nemovitých též práva a jiné majetkové hodnoty, které jsou buď ve vlastnictví státu či územně samosprávného celku).

38 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Veřejnými prostředky se pak míní reálné napojení veřejných prostředků na veřejné rozpočty - viz definice veřejných rozpočtů v §3 písm. d) zákona č. 59/2000 Sb. o veřejné podpoře nebo v opatření o rozpočtové skladbě č. 111/270.[39]

Jedná se o instituce, které splňují tyto kritéria, jsou zřízeny zákonem k dosahování určitého veřejného účelu, působnost a pravomoc stanovené zákonem a státní dozor, přezkum či jiná možnost kontroly státu nad činností instituce. Všechny veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky nelze pro jejich množství a nestálost vyjmenovat, lze obecně konstatovat, že jimi jsou zejména: veřejné ústavy, veřejné podniky, veřejné fondy, veřejné nadace. [40]

Mezi tyto subjekty tak patří například Fondy ČR (pozemkový, rozvoje bydlení, dopravní infrastruktury atd.), ČEZ a. s., [41] Česká televize nebo Český rozhlas. Dle judikatury NSS nemá být tento pojem vykládán restriktivně, jelikož by prosté založení právnické osoby podle norem soukromého práva pro výkon samostatné působnosti, [42] mohlo vést k vyloučení dopadu zákona o svobodném přístupu k informacím na nezanedbatelnou část činnosti územních samosprávných celků a jejich orgánů. [43]

4.4 Veřejnoprávní korporace

Další skupinu tvoří subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu jejich rozhodovací činnosti, lze je označit jako veřejnoprávní korporace. Nejedná se o orgány státu ani územních samospráv, ale jiné subjekty, na něž byl zákonem přenesen výkon veřejné moci v určité vymezené, nejčastěji úzce specializované oblasti např. veřejnoprávní korporace odlišné od státu a územních samosprávných celků, kterými jsou zejména zájmové samosprávy s veřejnoprávní autoritou vůči svým členům např. Česká advokátní komora, Česká lékařská komora atd.., některé fyzické osoby nadané výkonem veřejné moci např. soudní exekutor, notář, děkan fakulty, rektor univerzity atd.., některé právnické osoby nadané výkonem veřejné moci např. Všeobecná zdravotní pojišťovna atd…

Základním rozdílem proti povinným subjektům podle čl. 2 odst. 1 Ústavy je skutečnost, že dopad zákona o svobodném přístupu k informacím na všechny povinné

[39] www.otevrete.cz/index.php?akce=clanek&id=373
[40] Korbel, F. a kolektiv, Právo na informace, 2. aktualizované vydání, Linde Praha 2005, s. 68
[41] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009 č. j. 2 Ans 4/2009-93.
[42] Dle § 35a odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. nebo § 14 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb.
[43] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008 č. j. 8 As 57-2006-67.

subjekty podle odst. 2 je omezen pouze na jejich rozhodovací činnost, tj. právě na delegovaný výkon veřejné moci, nikoliv na jejich činnost privátní, hospodářskou a jinou. Vymezení povinných subjektů můžeme zobecnit na tyto právní útvary: veřejnoprávní korporace, některé fyzické osoby nadané výkonem veřejné moci, některé právnické osoby nadané výkonem veřejné moci, jiné orgány, které nejsou osobami, pokud rozhodují o právech a povinnostech třetích osob v oblasti veřejné správy. [44]

Existují též skupiny subjektů, o kterých se vede diskuse, zda na ně informační povinnost doléhá nebo ne. Kupříkladu politické strany se tomuto závazku, jako většina jiných subjektů, brání a soudní praxe zatím není definitivně přikloněna k žádnému z názorů. Podle názoru P. Kolmana, který chápe politické strany jako veřejnoprávní korporace sui generis hospodařící s veřejnými prostředky (příspěvek ze státního rozpočtu), které jim za splnění určitých okolností přiznává zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách, ve znění pozdějších předpisů, by pak nepřiznání informační povinnosti odporovalo principům transparentnosti veřejného politického života a demokratickým zásadám založených Ústavou.[45]

4.5 Poskytování informací

Provedení poskytování informací může být dvěma způsoby: zveřejněním pro předem neurčený okruh zájemců informace nebo na základě žádosti o informaci, kdy do vtahu s povinným subjektem vstupuje konkrétní osoba.

4.5.1 Poskytování informací zveřejněním

Zveřejněnou informací se podle § 3 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb. rozumí taková informace, která může být vždy znovu vyhledána a získána, zejména vydaná tiskem nebo na jiném nosiči dat umožňujícím zápis a uchování informace, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu nebo umístěná v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona [46]. O. Kužílek poznamenává, že ve smyslu tohoto zákona je kladen důraz na možnost opětovného vyhledání informace. Proto pouhé odvysílání

[44] Korbel, F. a kolektiv, Právo na informace, 2. aktualizované vydání, Linde Praha 2005, s. 70
[45] KOLMAN, P. Právo na informace. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2010. s. 72
[46] Zákon č.257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)

informace v televizi nebo v rádiu tuto podmínku nesplňuje (naopak v intencích trestního práva jde o jiný význam). [47]

Každý povinný subjekt musí pro informování veřejnosti ve svém sídle a svých úřadovnách zveřejnit na místě, které je všeobecně přístupné, alespoň údaje taxativně uvedené v § 5 odst. 1 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a zároveň umožnit pořízení jejich kopie. Skladba těchto informací je dále upravena vyhláškou Ministerstva informatiky č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Těmito povinně zveřejněnými informacemi jsou: důvod a způsob založení povinného subjektu, popis organizační struktury, místo a způsob, jak získat příslušné informace; místo, lhůtu a způsob, kde lze podat opravný prostředek proti rozhodnutím povinného subjektu o právech a povinnostech osob, postup, který musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů, a to včetně příslušných lhůt, které je třeba dodržovat, přehled nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt zejména jedná a rozhoduje, sazebník úhrad za poskytování informací, výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací, adresu elektronické podatelny, výhradní licence poskytnuté podle § 14a odst. 4, a usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad vydaná podle § 16a odst. 7 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Stejné podmínky zveřejňování uvedené v § 5 odst. 1 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, platí i pro právní předpisy vydávané v rámci jejich působnosti a pro seznamy hlavních dokumentů, zejména koncepční, strategické a programové povahy, které mohou být poskytnuty podle tohoto zákona včetně případných návrhů licenčních smluv podle § 14a. Zažádá-li osoba o nějaké informace, musí povinný subjekt do 15 dnů tyto informace uveřejnit na internetu. Pod tento způsobu zveřejňování spadají i informace výše uvedené, avšak týká se pouze právnických osob - na fyzické osoby tato povinnost nevztahuje.

Za splnění požadavku zveřejnění informace se považuje i uvedení odkazu, kde osoba předmětné informace nalezne. Avšak v duchu § 4 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, který zdůrazňuje, že veřejná správa je služby veřejnost, umožňuje žadateli získat informaci způsobem, jaký si sám zvolí. Proto trvá-li žadatel na přímém poskytnutí zveřejněné informace, povinný subjekt mu ji musí poskytnout.

[47] KUŽÍLEK, O., ŽANTOVSKÝ, M. Svoboda informací: Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. 1.vyd. Praha: Linde, 2002. s. 38

4.5.2 Žádost o informace

Žádat o informaci lze ústně i písemně a to jakýmkoli komunikačním prostředkem (tedy i telefonicky, faxem či e-mailem). Ze žádosti musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona. Druhá část předchozí věty je důležitá pro další nakládání se žádostí. Neobsahuje-li totiž podání některou z náležitostí uvedených v § 14 odst. 2, není žádostí ve smyslu tohoto zákona, a tím pádem nebude vyřizováno postupy dle zákona č. 106/1999 Sb. Například půjde-li o dotaz na utajovanou či jinak chráněnou informaci, nebude nutné vydávat formalizované rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Nicméně v rámci zásady dobré správy musí být žadateli poskytnuta odezva, ať už zamítavá (nejlépe obsahující i poučení, proč nebylo postupováno dle zákona o přístupu k informacím) nebo poskytující požadovanou informaci. [48]

Dále zákon požaduje, aby fyzická osoba v žádosti uvedla své jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právnická osoba uvede název, identifikační číslo, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.

Povinný subjekt po obdržení žádosti posoudí některé její základní kvality a podle toho dále postupuje. Je-li žádost nesrozumitelná či není zřejmé, které informace se týká, vyzve žadatele ve lhůtě sedmi dnů od podání (to je počítáno ode dne doručení žádosti povinnému subjektu), aby do 30 dnů svou žádost upřesnil. Pokud se požadované informace nevztahují k působnosti dožadovaného subjektu, žádost odloží a tuto odůvodněnou skutečnost sdělí opět ve lhůtě sedmi dnů ode dne doručení žádosti žadateli.

Jestliže povinnému subjektu nic nebrání poskytnout informace, učiní tak ve lhůtě 15 dnů. Tato lhůta může být prodloužena nejvýše o 10 dnů ze závažných důvodů, jako je náročnost vyhledávání informací pro jejich velký objem a odlišnost; pro ztížený přístup k informacím, jež jsou na jiné oddělené úřadovně; či z důvodu nutné konzultace s jiným povinným subjektem, který má závažný zájem na rozhodnutí o žádosti. Žadatel musí být o prodloužení lhůty i o jeho důvodech vždy prokazatelně informován, a to včas před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace. Povinnost subjektu informovat o prodloužení lhůty ještě před jejím uplynutím je posílením právní jistoty žadatele. [49]

[48] FUREK, A., ROTHANZL, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím: komentář. Praha: Linde Praha, 2010, s. 338.
[49] KOLMAN, P. Právo na informace. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2010. s. 109

V případě, že povinný subjekt žádosti byť jen z části nevyhoví, vydá o tom rozhodnutí, ve kterém odůvodní podle § 68 odst. 3 Zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, proč k takovému závěru dospěl, z jakých podkladů a právních předpisů při tom vycházel atd. Rozhodnutí též musí obsahovat poučení o možnostech odvolání dle § 68 odst. 4 Správního řádu.

Jako příklad žádosti bych uvedla žádost o informace na Policii České republiky. Na Policii ČR mohou směřovat dva různé typy žádostí:

- žádost o informování o osobních údajích, které o vás policie zpracovává,
- obecnou žádost o informaci (podle zákona o svobodném přístupu k informacím).

Pokud chce občan zjistit, jaké osobní údaje o něm policie zpracovává, může o to písemně požádat policejní prezidium České republiky. To musí odpovědět bezplatně do 60 dnů od doručení žádosti. Ve své odpovědi policie občanovi buď zcela vyhoví a sdělí, co všechno o něm zpracovává, anebo nevyhoví vůbec nebo jen částečně a zároveň občana informuje o důvodech, proč nemohla žádosti plně vyhovět. Policie žádosti plně nevyhoví jenom v případě, že by při sdělení požadovaných údajů došlo k ohrožení plnění úkolů při předcházení, vyhledávání a stíhání trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku, utajovaných informací, nebo oprávněných zájmů třetí osoby.

Existuje ještě jedna výjimka. V případě, že by pravdivá odpověď na žádost občana - ať už kladná, nebo záporná - ohrozila plnění úkolů policie při předcházení, vyhledávání a stíhání trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku, může policie písemně odpovědět na tuto žádost s tím, že nezpracovává žádné osobní údaje dotčené osoby i přesto, že je fakticky zpracovává. V každém případě policie musí ve své odpovědi vždycky poučit o možnosti obrátit na Úřad pro ochranu osobních údajů.

Kromě samotného informování o osobních údajích může občan na policii požadovat také opravu, likvidaci, blokování nebo doplnění nepravdivých nebo nepřesných osobních údajů o své osobě.

Policii ČR i obecní policii (obec) může občan také požádat o jakékoli informace, které se vztahují k jejich působnosti. Může se jednat například o informace související s majetkem, se kterým policie nebo obecní policie hospodaří, s personálním složením různých útvarů, s rozhodovací činností policie atd. Může žádat i o poskytnutí různých statistik, analýz a zpráv, které policie nebo obecní policie (obec) vytváří nebo si nechává zpracovávat (za veřejné peníze). Některé z těchto informací zveřejňuje policie, případně obecní policie (obec) sama, a to i na svých internetových stránkách. Pokud tomu tak je, může vás v odpovědi na vaši žádost

odkázat na již zveřejněnou informaci, když vám sdělí, kde a jak se k ní můžete dostat. Pokud tomu tak není, odpoví vám jednotlivě, a to většinou do 15 dnů ode dne přijetí vaší žádosti.

Policie ČR, a stejně tak obecní policie, ovšem nemůže poskytnout informaci:

- týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí nebo osobních údajů fyzické osoby (ledaže byste k tomu byli oprávněni),
- která je obchodním tajemstvím,
- vztahující se výlučně k jejím vnitřním pokynům a personálním předpisům,
- probíhajícím trestním řízení,
- činnosti orgánů činných v trestním řízení, pokud by se tím ohrozila práva třetích osob nebo plnění úkolů při přecházení a stíhání trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti ČR,
- plnění úkolů zpravodajských služeb a o činnosti Ministerstva financí podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- o utajovaných skutečnostech a chráněné informace v rámci NATO nebo EU, a v dalších případech, které stanoví zákon. [50, 51]

4.5.3. Omezování přístupu k informacím

Typickým způsobem, který vede k omezování svobodného přístupu k informacím je v praxi:

a) Zužování definice povinných subjektů, kdy oslovený povinný subjekt reaguje na žádosti o informace tvrzením, že není povinným subjektem dle § 2 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a nemá tudíž uloženou právní povinnost informace poskytovat.

b) Omezování působnosti zákona v aplikačním vztahu vůči jiným předpisům, kdy oslovený povinný subjekt reaguje na žádosti o informace tvrzením, že je nemůže vyřídit, neboť na jeho činnost, případně na požadované informace se nevztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím, ale jiné zvláštní zákony, které poskytnutí informací neumožňují (např. Zákon č. 153/94 Sb., o zpravodajských službách)

c) Zvětšení ochrany informací spočívající v tom, že místo minimalizace zásahů do práva na informace podle § 12 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a

[50] http://www.ferovapolicie.cz/soukromi-a-ochrana-osobnich-udaju-55/zadost-o-informace-2572.html
[51] Vzory žádostí o informace viz příloha č. 1 a 2

článku 4 odst. 4 Listiny jsou vztahovány důsledky ojedinělého výskytu nezpřístupnitelných informací v souboru požadovaných informací na všechny informace, jichž se žádost týká, a je rozhodováno o jejich paušálním odepření.

d) Zjednodušení hmotného práva spočívající v tom, že bez provedení dokazování a právního rozboru je konstatována překážka poskytnutí informací vyplývající z hmotného práva, např. z důvodu výskytu obchodního tajemství, utajovaných skutečností, autorských práv apod. Povinný subjekt činí své závěry pouze intuitivně a opomíjí zvláštní zákony, které blíže definují příslušné důvody pro odepření informací.

e) Neprocesní forma rozhodování, kdy je žadateli sdělováno pouhými dopisy, že mu informace nebudou poskytnuty, a tím je manipulován do situace, v níž neví, proti čemu brojit opravnými prostředky.

f) Zneužívání zpoplatnění informací ke skrytému bránění jejich poskytnutí, a to buď absolutní výší ceny za poskytnutí informací, nebo podmínění podle § 17 odst. 3 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, nebo kombinací obou způsobů.

g) Špatná interpretace institutu mlčenlivosti, při níž je popírána zjevná specialita ustanovení § 11 odst. 3 a § 19 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, vůči jiným předpisům a naopak jsou vyzdvihovány povinnosti mlčenlivosti uložené jednotlivými zákony řešícími konkrétní věcnou oblast veřejné moci nebo dokonce i jen obecnými pracovněprávními předpisy. [52]

Podrobněji se tématu omezování svobodného přístupu k informacím věnuje kapitola 5.

[52] Korbel, F. a kolektiv, Právo na informace komentář, Linde, Praha 2005, s. 50

5. Omezení práva na informace při činnosti správních orgánů

Základní podmínky omezení práva na informace obsahuje Listina, která stanovuje, že omezení musí být opatřením nezbytným v demokratické společnosti a současně musí toto omezení směřovat k určitému legitimnímu cíli, který obecně vymezuje ustanovení čl. 17 odst. 4 Listiny. Jednu ze zákonných specifikací omezení práva na informace představuje právě zákon o svobodném přístupu k informacím. Způsob vyjádření omezujících ustanovení zákona je spojen spíše s poskytováním informací na žádost, ale v určitých případech je třeba omezení aplikovat i při zveřejňování informací. [53]

Při uplatňování jednotlivých omezení musí povinný subjekt vždy přihlížet k ustanovení § 12 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které stanoví podmínky pro omezení práva na informace. Zde je vyjádřena zásada dílčího, tzv. parciálního odepření. [54]Povinný subjekt provede omezení práva na informace tak, že z požadované informace nejdříve vyloučí ty informace, na něž se vztahuje některý z důvodu omezení. Techniku samotného omezení zákon přímo nestanoví. V praxi se nejčastěji používá metody zabělení či začernění informací, které nelze žadateli poskytnout. Zbytek informací však musí žadateli poskytnout společně s doprovodnou informací o důvodu odepření. Povinný subjekt je tedy vždy zavázán k tomu, aby v případě selekce poskytl doprovodnou informaci, která se vztahuje k důvodu odepření, k době, po kterou bude odepření trvat, eventuálně, kdy povinný subjekt ověří, zda důvod odepření trvá. [55]

Důvod odepření informace může v praxi odpadnout například u obchodního tajemství nebo u utajované skutečnosti. Omezení by tedy na základě této zásady mělo být provedeno v co možná nejužším rozsahu a doba jeho trvání je ohraničena dobou, po kterou trvá samotný důvod pro odepření informace. Ustanovení § 12 Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, musí zároveň povinný subjekt vždy vykládat v souladu s ustanovením § 15 zákona. I v případě částečného omezení práva na informace tak musí povinný subjekt vydat rozhodnutí, které může žadatel napadnout opravnými prostředky. Jednotlivé důvody omezení práva na informace, které obsahuje zákon o svobodném přístupu k informacím, jsou popsány dále.

[53] Průcha, P. Postup při poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v podmínkách orgánů územní správy. Časopis pro správní vědu a praxi, č. 1, 2000. s. 47

[54] Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 147

[55] Korbel, F. a kol. Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 147

5.1. Utajované informace

Zákon v ustanovení § 7 stanoví, že povinný subjekt neposkytne informaci, která je právním předpisem označena za utajovanou a zároveň žadatel nemá k takové informaci oprávněný přístup. Právním předpisem, který obsahuje podmínky pro to, aby některá informace byla označena za utajovanou, je zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti. Vzhledem k tomu, že tento zákon upravuje i podmínky pro přístup k utajovaným informacím, stejně jako další možné požadavky na jejich ochranu, se někteří autoři přiklánějí k tomu, že ustanovení § 7 je poněkud nadbytečné, jelikož by se odlišný režim nakládání s těmito informacemi mohl podřazovat i pod ustanovení § 2 odst. 3 zákona. [56]Nejvyšší správní soud v souvislosti s utajovanými informacemi judikoval, že ustanovení § 7 zákona nelze aplikovat a tudíž právo na informace nelze omezit v situaci, kdy utajení podléhala pouze příprava určitých dokumentů, nikoli však dokument samotný a informace v něm obsažené. [57]

Utajovanou informací je taková informace, jejíž vyzrazení či jiné zneužití může způsobit újmu některému zájmu České republiky nebo je alespoň pro tento zájem nevýhodné. Zájem České republiky je definován jako zachování její ústavnosti, svrchovanosti a územní celistvosti, zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, mezinárodních závazků a obrany, ochrana ekonomiky a ochrana života nebo zdraví fyzických osob. Podle stupně závažnosti narušení zájmu ČR zákon rozlišuje újmu mimořádně vážnou, vážnou a prostou.

Zároveň však platí, že taková informace musí být uvedena ve zvláštním seznamu utajovaných informací. Tento seznam vydává vláda ve formě nařízení. V současnosti jde o nařízení č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací. Seznam je rozdělen do částí, které stanoví utajované informace vymezené obecně. Další části pak obsahují seznamy utajovaných informací podle jednotlivých odvětví veřejné správy. Každá informace uvedená v seznamu rovněž nese označení, které specifikuje stupeň jejího utajení.

Na tomto základě pak rozlišujeme informace přísně tajné, tajné, důvěrné a vyhrazené. Uvedený zákon chrání tento druh informací tím, že stanoví podmínky přístupu osob k těmto informacím, stanoví povinnosti při jejich ochraně a postup při jejich poskytování v mezinárodním styku. Vymezuje také skutkové podstaty některých správních deliktů, které mohou být v souvislosti s nakládáním s utajovanými informacemi páchány a pro tyto případy rovněž stanoví sankce. V tomto smyslu určitou ochranu utajovaným informacím poskytuje též

[56] Například Mates, P. Právo na informace. Právní praxe, 2000, č. 2. s. 133
[57] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 7. 2006, sp. zn. A 2/2003-73

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jelikož některá ohrožení utajovaných informací jsou také trestným činem (ustanovení § 317 a 318 trestního zákoníku). Státní správu v oblasti utajovaných informací vykonává Národní bezpečnostní úřad, který je ústředním orgánem státní správy. Kontrolu jeho činnosti pak zajišťuje Poslanecká sněmovna prostřednictvím svého zvláštního kontrolního orgánu složeného z poslanců. [58]

5.2. Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje

Také toto ustanovení bylo do zákona vloženo až novelou č. 61/2006 Sb., Zákona o svobodném přístupu k informacím, která byla důsledkem transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES. Směrnice totiž mimo jiné stanoví, že její uplatňování by mělo být realizováno v plné shodě se zásadami ochrany osobních údajů. Účelem ustanovení je tedy především vypořádat vztah mezi právem na informace a právem na ochranu osobních údajů, projevů osobní povahy a soukromí fyzických osob, která jsou garantována v čl. 10 Listiny.

Zákon poskytování těchto informací nevylučuje, nicméně jej váže na splnění podmínek, které právní předpisy stanoví pro jejich ochranu. Zákon tak odkazuje na zvláštní úpravy, jež ochranu těmto informacím poskytují. Jde především o zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Procesně se tedy při poskytování těchto informací použije zákon o svobodném přístupu k informacím, ale hmotněprávní podmínky pro poskytnutí informace se posoudí dle těchto zvláštních úprav. Občanský zákoník obsahuje ustanovení o ochraně osobnosti v § 11-16.

Právo na ochranu osobnosti dle komentáře k Občanskému zákoníku podle § 11n. náleží jako všeobecné osobnostní právo každé fyzické osobě bez rozdílu (čl. 3 LPS). Stejně tak subjektem všeobecného osobnostního práva může být jen fyzická osoba. Pouze u ní lze totiž v pravém slova smyslu hovořit o osobnosti. [59]

Právo na ochranu osobnosti, přesněji všeobecné osobnostní právo fyzické osoby, upravuje občanský zákoník jako jednotné právo. Jeho funkcí je zabezpečit v občanskoprávní

[58] Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-049-2. s. 672

[59] Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 137

oblasti ochranu osobnosti fyzické osoby a její individuální integrity a ucelenosti jako nutnou podmínku její důstojné existence i jejího svobodného rozvoje. [60]

Vznik většiny dílčích práv, tvořících součást všeobecného osobnostního práva fyzické osoby, spadá časově v jedno se vznikem její způsobilosti k právům – právní subjektivity (§ 7 odst. 1). Vznik některých dílčích osobnostních práv však je závislý na splnění některých dalších právních skutečností (např. u práva k podobizně na zachycení podoby). [61]

Tato jednotlivá dílčí práva na ochranu osobnosti fyzické osoby, která zabezpečují občanskoprávní ochranu jednotlivých typických hodnot osobnosti fyzické osoby jako neoddělitelných součástí její celkové osobní fyzické a zároveň psychicko-morálně-sociální integrity, musí být chápána pouze jako demonstrativní. Tomu přiléhavě odpovídá i generální klauzule zakotvená v § 11, jež v souladu s ideou přirozených práv člověka a jejich uznáním jako nezadatelných, umožňuje pružné rozšíření ochrany dalších hodnot všeobecného osobnostního práva (vždy musí jít o hodnoty ryze osobní povahy). Právě v tomto směru vystupuje při dotváření občanskoprávní ochrany osobnosti do zvlášť výrazného popředí úloha soudcovského práva. Nemalou roli hraje v této oblasti i soukromoprávní doktrína. [62]

Na základě občanského zákoníku tak povinný subjekt musí při poskytování informací dbát ochrany osobnosti fyzické osoby, zejména jejího života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i jejího soukromí, jména a projevů osobní povahy. Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy, které se týkají fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy, smí povinný subjekt jako informaci poskytovat jen se svolením této fyzické osoby.

Pokud povinný subjekt zpracovává osobní údaje ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů, je povinen dodržovat podmínky v něm stanovené. Předně může osobní údaje, až na určité výjimky stanovené v § 5 odst. 2 písm. a)-g), zpracovávat pouze se souhlasem subjektu údajů. Tento souhlas musí být schopen prokázat po celou dobu zpracování údajů. Další povinnosti povinného subjektu zákon o ochraně osobních údajů stanoví v ustanovení § 5, § 10 nebo § 13. [63]

Výjimku z respektování ochrany osobních údajů zákonem představuje ustanovení § 8b, které se týká příjemců veřejných prostředků. O těchto osobách má totiž povinný subjekt

[60] Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 134
[61] Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 137
[62] Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 134
[63] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

povinnost poskytovat základní osobní údaje. Co je základním osobním údajem, objasňuje zákon v ustanovení § 8b odst. 3. Jde o jméno, příjmení, rok narození, obec trvalého pobytu příjemce, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků. Poskytování těchto informací je tedy především poměrně efektivním prostředkem veřejné kontroly nad nakládáním s veřejnými prostředky. Zákon výslovně stanoví, že poskytování základních osobních údajů se nevztahuje na poskytování veřejných prostředků na základě zákonů v oblasti sociální, zdravotní péče, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory stavebního spoření a státní pomoci při obnově území. [64]

Při vymezení pojmu „veřejné prostředky" vychází teorie i praxe z ustanovení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. To za veřejné prostředky označuje veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu, územně samosprávnému celku nebo jiné právnické osobě v zákoně uvedené. V podstatě jde o všechny platby poskytnuté z rozpočtu státu nebo územně samosprávného celku. [65]

V souvislosti s tímto definováním veřejných prostředků se v praxi řeší otázka, zda na základě tohoto ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím mohou být poskytovány informace o platech a odměnách zaměstnanců ve veřejné správě.

5.3. Obchodní tajemství

Povinné subjekty v zásadě nesmí poskytovat informace, které jsou obchodním tajemstvím. Legální definice obchodního tajemství je obsažena v ustanovení § 17 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Spočívá v kumulativním naplnění kombinace objektivních a subjektivních znaků. Musí jít o skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy, které souvisí s podnikem. Musí mít skutečnou či alespoň potencionální hodnotu. Tyto skutečnosti nejsou v obchodních kruzích běžně dostupné. Subjektivní znaky spočívají ve vůli podnikatele tyto skutečnosti utajit a v jeho krocích, které směřují k zajištění utajení těchto skutečností. V praxi půjde zejména o různé adresáře zákazníků, cenové kalkulace, receptury, technické výkresy, atd.

K tomuto ustanovení zákona se váže poměrně rozsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu. Především z toho důvodu, že povinné subjekty často odmítaly poskytovat informace s odkazem na ochranu obchodního tajemství, i když formální podmínky pro označení za obchodní tajemství nebyly splněny. Nejvyšší správní soud tak například

[64] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

[65] Furek, A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha : Linde Praha, a.s., 2010. ISBN 978-80-7201-788-1. s. 232

judikoval, že informace musí být za obchodní tajemství označena ještě před tím, než je povinnému subjektu doručena žádost o poskytnutí předmětné informace.[66] Ochrana obchodního tajemství přitom nevzniká evidencí nebo zápisem, ani uvedením této okolnosti např. do smlouvy o dílo, ale vzniká okamžikem naplnění všech pojmových znaků obchodního tajemství.[67] Významná je rovněž judikatura správních soudů, která se váže k praxi, kdy povinné subjekty označovaly za obchodní tajemství celé smlouvy a odmítaly tak poskytovat veškeré informace v nich obsažené. Soudy tento přístup odmítly s tím, že smlouva je souborem informací a povinný subjekt musí důvody pro omezení poskytnutí informace zkoumat vůči každé informaci ve smlouvě zvlášť. [68]

Výjimku ze zásady neposkytování obchodního tajemství představuje ustanovení § 9 odst. 2 zákona.[69] Poskytnutí informace o rozsahu a příjemci veřejných prostředků se nepovažuje za porušení obchodního tajemství. V tomto případě se opět jedná o mechanismus veřejné kontroly nad veřejnými rozpočty.

5.4. Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů

V rámci této ochrany zákon zakazuje povinnému subjektu poskytnout informace o majetkových poměrech osoby, která sama není povinným subjektem, a zároveň jde o informace, které byly získány na základě zákonů o daních, poplatcích, penzijním nebo zdravotním pojištění nebo sociálním zabezpečení. V podstatě jde o „pojistku“ ochrany soukromí a osobních údajů fyzické osoby zaručené v ustanovení § 8a Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.[70] Co je majetkovým poměrem osoby zákon blíže nespecifikuje. Judikatura dovozuje, že jde zejména o příjmy fyzických a právnických osob a dále i vlastnictví bytů, nebytových prostor a jiných nemovitostí, pohledávky a jiná majetková práva. Majetkové poměry fyzických a právnických osob tvoří jejich pasiva i aktiva. [71]

5.5. Další omezení práva na informace

Tuto skupinu tvoří různorodé důvody, které zákon uvádí v ustanovení § 11. Základním rozdílem mezi těmito důvody je fakt, zda jejich existence vylučuje poskytnutí informace bez

[66] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 19. 12. 2004, sp. zn. 7 A 118/2002-37
[67] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008 sp. zn. 31 Ca 189/2000.
[68] Například Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2007, č.j. 2 As 27/2007-87
[69] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
[70] Furek, A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha : Linde Praha, a.s., 2010. ISBN 978-80-7201-788-1. s. 255
[71] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 25. 6. 2008, č.j. 5 As 53/2007-85

výjimek nebo zda záleží na uvážení povinného subjektu, jestli i přes existenci některého z uvedených důvodů informaci poskytne.

Důvody, které tuto úvahu povinnému subjektu umožňují, jsou vyjádřeny v odstavci 1 ustanovení § 11. Je zde stanoveno, že povinný subjekt může omezit poskytnutí informace pokud:

1) se vztahuje výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu, přičemž v tomto případě je rozhodující obsah těchto aktů a nikoli jejich název, [72]
2) jde o nové informace, které vznikly až v souvislosti s přípravou rozhodnutí povinného subjektu. Jedná se především o různé koncepty, podklady nebo jiné nehotové informace,
3) jde o informace poskytnuté NATO či EU, které nesou zvláštní označení z důvodu bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti nebo ochrany práv třetích osob. Zařazení těchto „omezujících" důvodů do této skupiny není úplně přesné. V tomto případě totiž zákon stanoví, že je lze poskytnout jen se souhlasem jejich původců, nezáleží tedy pouze na uvážení povinného subjektu.

Při uvážení, zda informace poskytne či jejich poskytnutí omezí, je povinný subjekt vázán Listinou (čl. 4, čl. 17) i samotným zákonem, konkrétně již zde popsaným ustanovením § 12. Vždy pokud dojde k závěru, že informaci neposkytne, musí toto své rozhodnutí řádně zdůvodnit.

Důvody omezení práva na informace obsažené v dalších odstavcích § 11 již nejsou vázány na uvážení povinného subjektu. Pokud dojde k jejich naplnění, povinný subjekt informaci neposkytne. K dalším důvodům pro omezení práva na informace patří:

1) Případy, kdy jde o tzv. podmíněné informace – informace získané od fyzických či právnických osob, aniž by jim byla taková povinnost uložena zákonem, informace vznikly bez použití veřejných prostředků a dotyčná osoba s jejich poskytováním nevyslovila souhlas. Půjde zejména o informace obsažené v různých oznámeních, stížnostech, peticích, atd.
2) Dále případy, kdy se jedná o informace, které jsou pravidelně publikované, a to na základě ustanovení zvláštních zákonů. Takové ustanovení je obsaženo například v zákoně č.89/1995 Sb., o státní statistické službě nebo v zákoně č. 6/1993 Sb., o České národní bance.
3) Ochrana duševního vlastnictví – povinný subjekt informaci neposkytne, pokud by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského.

[72] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 17. 1. 2008, č.j. 5 As 28-2007/89

4) Ochrana předmětů autorského práva, jsou-li v držení zákonem stanovených subjektů (jejich výčet je obsažen v ustanovení § 11 odst. 5). Jejich poskytování v souladu se zvláštními předpisy tím není dotčeno.

Od této ochrany duševního vlastnictví a autorského práva, která spočívá v omezení práva na informace, však zákon odlišuje situace, kdy jde o informace, které jsou sice součástí předmětu práva autorského. Avšak majetková práva k takovému předmětu práva autorského vykonává sám povinný subjekt a zároveň nejde o povinný subjekt uvedený ve výčtu ustanovení § 11 odst. 5. Pokud jsou tyto podmínky naplněny, povinný subjekt informace může poskytnout podle ustanovení § 14a Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Toto ustanovení bylo do zákona vloženo taktéž novelou č. 61/2006 Sb. Požadované informace lze poskytnout na základě smluvní licence. Na takový právní vztah pak bude jako lex generalis dopadat zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, a současně jako lex specialis Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Zvláštní úprava v zákoně o svobodném přístupu k informacím se týká náležitostí žádosti o užití informace, ve které musí žadatel uvést předpokládaný způsob jejího užití. V podstatě jde o výjimku z obecné zásady zákona, dle které žadatel není povinen odůvodňovat svou žádost o informace. [73]

5.6. Parciální omezení

Další omezení práva na informace se týká tzv. parciálního omezení. Informace, které povinný subjekt získal od třetích osob při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové nebo dohledové činnosti prováděné na základě právního předpisu, na jehož základě je povinný subjekt vázán povinností mlčenlivosti, v zásadě neposkytne. Zvláštní zákon může stanovit, které z takto získaných informací lze poskytnout. Jiný přístup však platí pro informace, které při plnění výše uvedených úkolů, získal povinný subjekt na základě vlastní činnosti. Tyto informace musí dle zákona poskytnout. V praxi se tak informační povinnost bude vztahovat například na různé závěry kontroly, udělené sankce, atd. V této souvislosti je zmiňován případ, kdy Česká obchodní inspekce odmítala zpřístupnit údaje o čerpacích stanicích, na kterých zjistila špatnou kvalitu pohonných hmot. I když informace z kontrolního protokolu, který sama vytvořila, na základě tohoto ustanovení zákona poskytnout měla. [74]

[73] Furek, A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha : Linde Praha, a.s., 2010. ISBN 978-80-7201-788-1. s. 402

[74] Blíže: Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. ISBN 978-80-210-5135-5. s. 99-101

5.7. Informace o probíhajícím trestním řízení

Povinné subjekty dále neposkytují informace v závislosti na určitých specifikách, a tak podle § 11 odst. 4 neposkytují informace o probíhajícím trestním řízení, a to s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 6 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Zásadním hlediskem pro rozhodnutí povinného orgánu o odepření informace podle § 11 odst. 4 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, je probíhající trestní řízení v užším smyslu, tj. zpravidla trestní stíhání konkrétní osoby končící právní mocí rozsudku nebo jiného rozhodnutí ve věci samé. Jedná-li se o žádost o informaci týkající se dalších fází trestního řízení, povinný subjekt v rámci své diskreční pravomoci uváží, zda by poskytnutím informace mohl být zmařen nebo ohrožen účel trestního řízení vycházeje ze smyslu základního práva jednotlivce na informace o činnosti veřejné moci a ze zásady restriktivního výkladu omezení ústavně zaručených práv; pouze v případě, že by poskytnutím informace o těchto procesech mohl být účel trestního řízení zmařen, odepře povinný subjekt informaci s odkazem na § 11 odst. 4 písm. a) citovaného zákona. [75]

Poskytování informací o trestním řízení upravuje § 8a trestního řádu, který zní takto:

(1) Orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací sdělovacím prostředkům. Přitom dbají toho, aby neohrožovaly objasnění skutečností důležitých pro posouzení věci, nezveřejňovaly o osobách, které mají účast v trestním řízení, údaje, které přímo nesouvisejí s trestnou činností, a aby neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen (§ 2 odst. 2).

(2) Z důvodů uvedených v odstavci 1 orgány činné v trestním řízení odepřou poskytnutí informací. [76]

5.7.1. Zásady poskytování informací o trestním řízení

Dne 10. července 2003 pod číslem Rec (2003) 13 vydala Rada Evropy, Výbor ministrů členských států nezávazná „Doporučení k poskytování informací, týkající se trestních řízení, prostřednictvím médií“, kde je v čl. č. 2 zakotvena zásada práva na presumpci neviny a čl. 8 zásada ochrany soukromí v souvislosti s probíhajícím trestním řízením. Evropský soud pro lidská práva opakovaně podpořil názor, že v rámci práva na soukromí a rodinný život podle čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je třeba respektovat i

[75] http://www.nssoud.cz/main2col.aspx?cls=EvidencniListVety&evl_id=9642&menu=26, Rozhodnutí č: 2166, Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2010, čj. 1 As 97/2009 - 119

[76] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

právo jednotlivce na presumpci neviny podle čl. 6 odst. 2 Úmluvy. Dále jsou rozebrány jednotlivé zásady.

5.7.2. Účastníci řízení

Respektování zásady presumpce neviny je nedílnou součástí práva na spravedlivý proces. V souladu s tím názory a informace týkající se probíhajících trestních řízení mohou být šířeny prostřednictvím médií, pouze pokud to není na úkor presumpce neviny podezřelého nebo obviněného.

Poskytování informací o podezřelých, obviněných nebo odsouzených, případně jiných účastnících trestního řízení, by mělo respektovat jejich právo na ochranu soukromí v souladu s článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zvláštní ochranu je třeba poskytovat těm účastníkům, kteří nejsou dospělí nebo jsou jinak zranitelní, stejně jako obětem, svědkům a rodinám podezřelých, obviněných nebo odsouzených. Ve všech případech je třeba zvláštní pozornost věnovat škodlivému dopadu, jaký by na zde výše zmíněné osoby mohlo mít odhalení informací usnadňujících jejich identifikaci.

Aniž by tím byla omezena možnost jiné nápravy, každý, kdo byl předmětem chybné nebo pomlouvačné zprávy v médiích v souvislosti s trestním řízením, by měl mít právo vůči tomu médiu, jehož se to týká, na opravu nebo případně na odpověď. Právo na odpověď by mělo být použitelné i vůči tiskovým zprávám, vydaným justičními úřady nebo policejními službami, obsahujícím chybnou informaci.

Justiční úřady a policejní služby by neměly v souvislosti s trestními řízeními – zejména pokud se na nich podílejí poroty (senáty) nebo přísedící laici – poskytovat informace, nesoucí sebou riziko podstatné škody na spravedlnosti řízení. Pokud je obviněný schopen prokázat, že poskytování informací velmi pravděpodobně povede, nebo již vedlo, k porušení jeho práva na spravedlivý proces, měl by mít možnost dosáhnout účinné právní nápravy.

Totožnost svědků by neměla být odhalována, pokud k tomu svědek nedá předem svůj souhlas, nebo pokud identifikace svědka není ve veřejném zájmu, nebo pokud jeho svědectví již nebylo poskytnuto veřejnosti. Totožnost svědků by neměla být nikdy odhalena, pokud to ohrožuje jejich životy či bezpečí. Zvláštní zřetel je třeba brát na případy ochranných programů pro svědky, zejména v trestním řízení proti organizovanému zločinu nebo u trestných činů vůči příbuzným.

5.7.3.Informování veřejnosti prostřednictvím médií

Veřejnost musí mít možnost dostávat informace o činnosti justičních úřadů a policejních služeb prostřednictvím médií. Novináři tedy musí mít možnost svobodně

zpravovat a komentovat fungování justičního trestního systému, s omezeními pouze podle následujících zásad. Novináři by měli mít přístup k veřejnému projednávání a veřejnému vyhlášení rozsudku, aniž by byli omezování a bez nutnosti předběžné akreditace. Neměli by být vyloučeni z veřejného projednávání, pokud není veřejnost vyloučena v souladu s článkem 6 uvedené Úmluvy.

Příslušná úřední místa by měla, pokud to není zcela zřejmě neproveditelné, vyhradit v jednacích síních pro novináře jistý počet sedadel, dostatečný s ohledem na poptávku, aniž by tím byla vyloučena přítomnost veřejnosti jako takové.

Přímé zpravodajství nebo pořizování záznamů médii v jednacích síních by neměly být možné, jen pokud a jenom potud to výslovně umožňuje zákon nebo příslušné justiční úřady. Takové zpravodajství by mělo být povoleno jen tehdy, když to s sebou nenese závažné riziko přílišného vlivu na oběti, svědky, účastníky trestního řízení, poroty (senáty) nebo soudce. Ohlášení plánovaných slyšení, vznesení obvinění a další informace, důležité pro právní zpravodajství, by měly být příslušnými místy novinářům včas dostupné na pouhé požádání, pokud to není neproveditelné. Novináři by měli mít možnost pořizovat nebo získávat kopie veřejně vyhlašovaných rozsudků, a to bez jakékoli diskriminace. Měli by mít možnost šířit nebo sdělovat takové rozsudky veřejnosti.

Novinářům by mělo být umožněno mít styky s osobami vykonávajícími soudní rozsudky ve vězeních, pokud to neohrožuje řádný výkon spravedlnosti, práva vězňů a vězeňských dozorců, nebo bezpečnost vězení.

5.7.4. Zásady informování

Justiční úřady a policejní služby by měly poskytovat médiím jen ověřené informace nebo informace založené na důvodném předpokladu. V tomto případě však na to musí být médiím jasně poukázáno. Pokud novináři v souladu se zákonem získali od justičních úřadů nebo policejních služeb informace o probíhajících trestních řízeních, pak by tyto úřady a služby měly tuto informaci poskytnout všem novinářům, kteří o takovou informaci žádají nebo již požádali, bez diskriminace.

Pokud justiční úřady nebo policejní služby samy rozhodly poskytnout informace médiím o probíhajících trestních řízeních, pak by tato informace měla být poskytnuta bez diskriminace a pokud možno prostřednictvím tiskových zpráv, tiskových konferencí oprávněných úředníků, nebo podobnými oprávněnými způsoby.

Justiční úřady a policejní služby by měly v kontextu probíhajících trestních řízení, která jsou předmětem veřejného zájmu, nebo jiných trestních řízení, která si získala zvláštní

pozornost veřejnosti, informovat média o jejich základních dějích, pokud to není na úkor utajení vyšetřování a policejních šetření nebo pokud to nezdržuje či nepřekáží výsledku řízení. V případě dlouhotrvajících trestních řízení by taková informace měla být poskytována pravidelně.

Justiční úřady a policejní služby by neměly využívat informací o probíhajících trestních řízeních ke komerčním účelům nebo účelům jiným, než odpovídajícím prosazování práva.

Právo na ochranu soukromí podle článku 8 Úmluvy by mělo – v zájmu neškodit jejich znovuzačlenění do společnosti – obsahovat právo na ochranu totožnosti osob, které právě vykonaly tresty podle soudních rozsudků, ve vztahu k jejich předchozímu stíhání, pokud výslovně nedají souhlas k odhalení své totožnosti, nebo pokud ony samy nebo jejich předchozí stíhání nejsou opět ve veřejném zájmu nebo se takovými znovu nestaly. [77]

5.8. Informace o plnění úkolů zpravodajských služeb, kontrol v orgánech NKÚ a činnosti MF

Dále se neposkytují informace o plnění úkolů zpravodajských služeb, informace týkající se kontrol v orgánech Nejvyššího kontrolního úřadu a ohledně činností Ministerstva financí stanovených v § 11 odst. 5 písm. e) Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tohoto ustanovení zákona se rovněž týkala poslední změna zákona provedená derogačním nálezem Ústavního soudu ČR. [78]

Zákon totiž před tímto rozhodnutím stanovil, že povinné subjekty neposkytují informace o rozhodovací činnosti soudů, s výjimkou pravomocných rozsudků. Omezení práva na informace bylo v tomto případě vedeno s úmyslem zajistit nestrannost a nezávislost soudního rozhodování, které by v případě poskytování informací z nepravomocných rozsudků, tj. informací o řízeních, která ještě nejsou pravomocně skončena, mohlo být ohroženo. Ústavní soud však svým nálezem zrušil slovo „pravomocných“.

Jedním z hlavních důvodů rozpornosti původně formulovaného ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) s ústavním pořádkem byl fakt, že Ústava ČR v čl. 96 odst. 2 stanoví, že: „rozsudek se vyhlašuje vždy veřejně.“ Rozsudek je tedy písemným vyhotovením něčeho, co již bylo veřejně vyhlášeno. Z čehož Ústavní soud logicky vyvozuje, že: „měl-li by být racionálně obhajitelný paušální zákaz poskytnutí nepravomocných rozsudků z důvodu ochrany

[77] http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/zasady-poskytovani-informaci-o-trestnim-rizeni-v-mediich
[78] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 5. 5. 2010, sp. zn. I.ÚS 1885/09

nezávislosti a nestrannosti soudní moci, musel by platit z téhož důvodu též zákaz veřejného vyhlášení rozsudku vůbec."

Ústavní soud také konstatoval, že takto formulované omezení práva na informace nesplňuje podmínku nezbytného omezení v demokratické společnosti stanovené v čl. 17 odst. 4 Listiny, jelikož ochrany nezávislosti a nestrannosti rozhodování soudů lze dosáhnout i jinými prostředky. Nutno ale také říci, že k uvedenému nálezu uplatnila řada soudů Ústavního soudu své odlišné stanovisko. Mezi nimi například i předseda soudu Pavel Rychetský, který v něm uvádí, že uvedená dikce zákona nebyla protiústavní. Přestože po zásahu Ústavního soudu je úprava práva na informace komfortnější, úlohou Ústavního soudu není hledání optimální podoby podústavního práva, ale pouze derogace norem, které jsou v rozporu s ústavním pořádkem, jenž není možno odstranit ani ústavně konformním výkladem práva. [79]

5.9. Rozhodnutí o nevyhovění žádosti a opravné prostředky

§15 upravuje situaci, kdy povinný subjekt dospěje k rozhodnutí, které byť i jen částečně neuspokojuje žádost žadatele. V opačném případě povinný subjekt poskytne informaci v plném rozsahu a rozhodnutí nevydává, protože zákon předpokládá vydání rozhodnutí jen v případě nevyhovění žádosti.

V případě částečného uspokojení žádosti poskytne povinný subjekt část požadované informace. Jedná se například o výše uvedené případy, kdy je povinný subjekt povinen chránit obchodní tajemství. Pak v požadovaném dokumentu anonymizuje skutečnosti, jejichž poskytnutím by se dopustil porušení práva na ochranu obchodního tajemství. V případě úplného odmítnutí podání informace vydá povinný subjekt rozhodnutí podepřené odůvodněním.

Novelou bylo zrušeno ustanovení vytvářející právní fikci odmítavého rozhodnutí v případě, kdy se povinný subjekt k žádosti o poskytnutí informace vůbec nevyjádřil. Tato fikce byla nahrazena možností podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace.

5.10. Odvolání

Do 15 dnů od okamžiku doručení rozhodnutí povinného subjektu o neposkytnutí, případně částečném neposkytnutí, informace lze podat odvolání. Odvolání se podává k

[79] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10. Odlišné stanovisko soudce Pavla Rychetského k nálezu

povinnému subjektu, který odmítl informaci poskytnout, ten ho potom ve lhůtě 15 dnů ode dne doručeni předloží nadřízenému orgánu. Nadřízený orgán musí rozhodnout ve lhůtě 15 dnů, kterou není možné prodloužit.

Při soudním přezkumu rozhodnutí soud přezkoumává, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti, pokud dány nejsou, rozhodnutí zruší a povinný subjekt je povinen informace žadateli poskytnout.

Odvolání se podle § 20 odst. 4 písmena b) řídí ustanoveními správního řádu. To znamená, že i náležitosti odvolání podle správního řadu musí být dodrženy. Zároveň je odvolateli poskytnuta možnost nahlížet do spisu a tu není možno omezit (§38 Správního řádu), paradoxně v tomto spisu musí být uvedena i informace, kterou povinný subjekt odmítl poskytnout…[80]

5.11. Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace

Jedná se o novelou zavedený nový procesní institut. Jak již bylo zmíněno výše, nahrazuje právní fikci odmítavého rozhodnutí, proti kterému se posléze mohl žadatel odvolat. Stížnost je „určitým hybridním spojením ochrany před nečinností (srov. §80 správního řádu) a řádného opravného prostředku. [81] Podat stížnost může žadatel, jehož žádosti nebylo plně či vůbec vyhověno a nebylo vydáno rozhodnutí o nevyhovění žádosti, popřípadě se žadatel neztotožňuje s názorem povinného subjektu ohledně úhrady nákladů za poskytnutí informace. Stížnost se podává ve lhůtě pro podání stížnosti do 30 dnů od doručení sdělení podle §6, §14 odst. 5 písmena c), §17 odst. 3 nebo od uplynutí lhůty na poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písmena d), §14 odst. 7 povinnému subjektu, který měl informaci na žádost poskytnout. Ten pak do 7 dnů předá stížnost spolu se spisovým materiálem svému nadřízenému orgánu.

Nadřízený orgán do 15 dnů přezkoumá postup povinného subjektu a následně má tři možnosti, jak dál postupovat. Rozhodnutí povinného subjektu může potvrdit, nařídit povinnému subjektu ve lhůtě maximálně 15 dnů poskytnout informaci. Nadřízený orgán také má možnost usnesením převzít věc a informaci sám poskytnout. Tento postup však podle §16a odst. 6 písmeno c) nelze použit vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti.

[80] Furek., A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím – komentář. Praha: Linde Praha,2010, str. 434

[81] Furek., A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím – komentář. Praha: Linde Praha,2010, str. 434

Co se týče úhrady nákladů a její výše, přezkoumá nadřízený orgán postup povinného subjektu a následně výši úhrady potvrdí nebo sníží. Přičemž zde platí, že tento postup nelze použit vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti. V tomto případě pak přikáže povinnému subjektu, aby do 15 dnů zjednal nápravu sám.

6. Závěr

Práce je zaměřena na problematiku práva na informace a ochrany informací v souvislosti s činností správních orgánů. Ve druhé kapitole je vymezen pojem informace, obecné a legální definice informace, vlastnosti a druhy informací, právo na informace a jejich ochrana.

Třetí kapitola se věnuje právní úpravě práva na informace a ochrany informací v ČR po roce 1989, ústavním základům a zákonné úpravě, zejména Zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, Zákonu č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, Zákonu č. č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, a Zákonu č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o bezpečnostní způsobilosti.

Čtvrtá kapitola se zabývá činností správních orgánů v souvislosti s realizací práva na informace a ochranu informací, vymezuje povinné subjekty a popisuje proces poskytování informací. V páté kapitole jsou shrnuta omezení práva na informace.

Právo na informace je základním občanským právem, jedním ze základních předpokladů demokracie. Stát, který poskytuje svým občanům informace o své rozhodovací i jiné činnosti, bezpochyby stojí na demokratických základech. Vývoj nových technologií, jakož i společenské a ekonomické změny mají velký vliv na vývoj celé společnosti, která musí na tyto změny reagovat novým výkladem práv, což se aktuálně týká i práva na informace. Právo na svobodný přístup k informacím se využívá daleko častěji než dříve, díky internetu se neobyčejně zjednodušil přístup k informacím, zároveň je ale důležité stanovit správné hranice, aby nedocházelo ke zneužívání informací a tohoto práva.

Současná právní úprava stanovuje jasné podmínky pro povinné subjekty o tom, které informace musí povinně zveřejňovat, forma zveřejňování informací a procesní ustanovení, dále jsou zde stanoveny náležitosti žádosti o poskytnutí informace, její podávání a vyřizování. V případě odmítnutí žádosti o poskytnutí informace má žadatel možnost využít opravné prostředky, a to odvolání, stížnost na postup povinného orgánu či přezkum rozhodnutí v rámci správního soudnictví.

Důležitost práva na informace pro naši společnost dokládá i fakt, že díky zakotvení tohoto práva v Listině základních práv a svobod (čl. 17 a čl. 35 odst. 2) je součástí Ústavního pořádku České republiky. Pro ČR je závazná i Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Následně je právo na informace komplexně upraveno Zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Stejně důležitá je i ochrana informací. Velmi často dochází ke kolizi práva na informace a práva na ochranu osobních údajů. Zvláštní zákony o ochraně osobních údajů vznikají jako reakce na možnosti jednotlivce ovlivnit využívání osobních údajů o sobě samém. Lidé mají jen omezené možnosti ovlivnit už jen samotné vytváření osobních údajů, jež se jich týkají, a jež jsou tedy jejich vlastními osobními údaji. Proto jim zákony musí poskytovat ochranu. Na závěr nezbývá než dodat, že v oblasti práva na informace a ochrany informací jde neustále o hledání rovnováhy mezi právem jednotlivce na soukromí a na druhé straně právem každého na informaci.

Resumé

My thesis focuses at the issue of right to information and protection of information in connection with administrative body activities.

Information, their properties and categories, universal and legal definition of information, right to information and their protection are mentioned in the second chapter.

The third chapter is focused at legislation of right to information and protection of information in Czech Republic after the year 1989.

The fourth chapter is focused at the activities of administrative body activities in relations with implementation of right to information and protection of information, determines obligatory subjects and describes the process of providing by information.

The fifth chapter rounds up restrictions of right to information.

Přehled pramenů

Literatura

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, Linde Praha, a. s., 2010, 1088 s. ISBN 978-80-7201-811-6

Furek, A., Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha: Linde Praha, a.s., 2010. ISBN 978-80-7201-788-1.

Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-049-2.

Klíma, K. Ústavní právo. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 440 s. ISBN 80-7380-000-4.

Knapp, Viktor: Teorie práva. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1.

kolektiv autorů: Malá československá encyklopedie, 3. Svazek, Academia, Praha 1986

Kolman, Petr. Právo na informace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 216 s. Edice učebnic PrF MU; č. 441. 216 s. ISBN 978-80-210-5135-5

Korbel, F. a kol.: Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. aktualizované vydání. Praha. Linde Praha, a. s., 2005. ISBN 80-7201-532-X

Kužílek, O., Žantovský, M. Svoboda informací. Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha: Linde Praha, a.s., 2002. ISBN 80-7201-318-1

Mates, P., Matoušová, M.: Evidence, informace, systémy – právní úprava. Praha: Codex Bohemia, 1997. 263 s. ISBN 80-85963-27-2.

Mates P., Janečková E., Bartík V.: Ochrana osobních údajů, Leges, Praha 2012, 206 s. ISBN 978-80-87576-12-0.

Mleziva, Emil: Diktatura informací. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 133 s. ISBN 80-86898-12-1

Pavlíček, V. a kol.: Ústava a ústavní řád České republiky. Komentář. 2. díl: Práva a svobody. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2002, s. 180. ISBN 80-7201-391-2

Průcha, P.: Správní právo - obecná část, Masarykova univerzita v Brně, 2003

Průcha, P., Madar, Z. a kol.: Slovník československého práva. Linde. Praha: 1995, svazek I.,

Průcha, P. Postup při poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v podmínkách orgánů územní správy. Časopis pro správní vědu a praxi, č. 1, 2000.

Rejzek Jiří: Český etymologický slovník. Leda, 2001. ISBN 80-85927-85-3

Schmidt-Jortzig, E. in Isensee, J. Kirchhof, P.: Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland. C. F. Müller Verlag. 2000, §141, Rn. 3.

Sokol Jan: Filosofická antropologie. Člověk jako osoba. Portál, 2008. 224 s. ISBN978-80-7367-422-9

Švestka Jiří, Spáčil Jiří, Škárová Marta, Hulmák Milan a kolektiv: Občanský zákoník I, II, 2. vydání, C. H. BECK Praha 2009, 2528 s. ISBN: 978-80-7400-108-6

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky

Zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění zákona č. 343/1992 Sb.

Zákon č. 283/1991 Sb., České národní rady o Policii České republiky

Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 279/1992 Sb., o některých dalších předpokladech pro výkon některých funkcí obsazovaných ustanovením nebo jmenováním příslušníků Policie České republiky a příslušníků Sboru nápravné výchovy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě

Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001

Zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Nařízení Vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací

Vyhláška Ministerstva informatiky č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup

Judikatura

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10. Odlišné stanovisko soudce Pavla Rychetského k nálezu

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 5. 5. 2010, sp. zn. I.ÚS 1885/09

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008 sp. zn. 31 Ca 189/2000

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008 č. j. 8 As 57-2006-67

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009 č. j. 2 Ans 4/2009-93

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2010, č j. 1 As 97/2009 – 119

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 19. 12. 2004, sp. zn. 7 A 118/2002-37

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 25.8. 2005, č.j. 6 As 40/2004-62

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 7. 2006, sp. zn. A 2/2003-73

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2007, č.j. 2 As 27/2007-87

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 17. 1. 2008, č.j. 5 As 28-2007/89

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 25. 6. 2008, č.j. 5 As 53/2007-85

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. III. ÚS 156/02

Internet

http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/zasady-poskytovani-informaci-o-trestnim-rizeni-v-mediich

http://www.nssoud.cz/main2col.aspx?cls=EvidencniListVety&evl_id=9642&menu=26 Rozhodnutí č: 2166

http://www.otevrete.cz/index.php?akce=clanek&id=373

http://www.ferovapolicie.cz/soukromi-a-ochrana-osobnich-udaju-55/zadost-o-informace-2572.html

Přílohy

Příloha č. 1

Jan Neposlušný, nar. 7. 7. 1977
trvale bytem Veveří 10, 602 00 Brno

Policejní prezidium České republiky
Strojnická 27
P. O. BOX 62/K-SOU
170 89 Praha 7

V Brně dne 1. 4. 2011

Žádost o informování o osobních údajích

Vážená paní, vážený pane,

žádám o sdělení osobních údajů, které o mě Policie ČR zpracovává, podle § 83 zákona o Policii České republiky.

Děkuji za vyřízení žádosti a odpověď očekávám v zákonné lhůtě 60 dní.

S pozdravem

Jan Neposlušný

Příloha č. 2

Jan Neposlušný, nar. 7. 7. 1977
trvale bytem Veveří 10, 602 00 Brno

Městská policie Brno
Štefánikova 43
602 00 Brno

V Brně dne 3. 5. 2011

Žádost o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Vážená paní, vážený pane,

žádám o informaci, jaké telefonáty od občanů obdržela Městská policie Brno dne 1. 5. 2011 od 0:00 do 3:00 ráno. Nežádám o sdělení osobních údajů, ale pouze o sdělení času a obsahu telefonátů. Hlídka strážníků Městské policie totiž odkazovala na údajný telefonát o protiprávním jednání od občanů, když kontrolovala mou totožnost. Mám podezření, že šlo pouze o záminku a nebyl dán žádný ze zákonných důvodů k takové kontrole.

Zároveň žádám o poskytnutí kopií všech úředních záznamů týkajících se úkonů strážníků vůči mně předmětného dne.

Děkuji za vyřízení žádosti a odpověď očekávám v zákonné lhůtě 15 dní.

S pozdravem

Jan Neposlušný